

Na podlagi 41. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10), 14. člena Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 in 83/12) in 109. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) je Državni zbor na seji 22. novembra 2016 sprejel

RESOLUCIJO

O NACIONALNEM PROGRAMU VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI V LETIH OD 2016 DO 2022 (RENPVNDN16–22)

1 UVOD

Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju: program) upošteva vse nevarnosti naravnih in drugih nesreč, ki ogrožajo ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino in okolje. Upošteva tudi naravne in druge danosti, ki vplivajo na nesreče in varstvo pred njimi, ter človeške in materialne vire, ki jih je mogoče uporabiti pri obvladovanju nevarnosti in varstvu ogroženih. Program poleg nacionalnih interesov upošteva tudi obveznosti Slovenije, ki izhajajo iz sprejetih mednarodnih in regionalnih pogodb, konvencij in sporazumov ter sklenjenih dvostranskih sporazumov s področja varstva pred nesrečami. Program sledi usmeritvam Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030 in upošteva načela Agende 2030 za trajnostni razvoj. Usklajen je s Sklepom št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki je usmerjen h krepitvi medsebojnega sodelovanja držav članic pri varstvu in zaščiti prebivalstva, premoženja in okolja, vključno s kulturno dediščino ob naravnih in drugih nesrečah ter k večji usklajenosti in učinkovitosti mednarodnih reševalnih intervencij.

Program temelji na Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 27/10), s katero država opredeljuje usmeritve za učinkovito zavarovanje suverenosti, neodvisnosti, ozemeljske celovitosti, ohranitev nacionalne identitete, kulture in samobitnosti slovenskega naroda in drugih vrednot, zagotavljanje trajnega ravnovesja v naravi in družbi ter osebne in premoženjske varnosti prebivalcev.

Program sledi splošnemu cilju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki je: zmanjšati število nesreč ter preprečiti oziroma ublažiti njihove posledice, da bi bilo življenje varnejše in bolj kakovostno. Usmerjen je v preventivo, ki je učinkovitejša in dolgoročno tudi cenejša od drugih oblik varstva pred nesrečami. Ker vseh nevarnosti, ki povzročajo nesreče, ni mogoče odpraviti, so v programu enakovredno obravnavane tudi vse tiste oblike varstva in pripravljenosti, ki omogočajo hitro in učinkovito ukrepanje ob nesrečah.

Zagotavljanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki vključuje tudi okoljske, industrijske ter druge nesreče, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi dejavnost terorizma in različne oblike množičnega nasilja ter druge nevojaške in vojaške vire ogrožanja, je zato trajen življenjski in strateški cilj Republike Slovenije.

Republika Slovenija si bo prizadevala za nadaljnji razvoj lastnih zmogljivosti za odzivanje na naravne in druge nesreče, pri čemer bo upoštevala multiplikativni učinek

posameznih virov varnostnih groženj in tveganj. Poudarek bo na dograjevanju infrastrukturnih sistemov, zlasti informacijsko-komunikacijskih, in na izboljšanju razmer za delovanje služb, enot in drugih sestav, ki jih za zaščito, reševanje in pomoč (v nadaljevanju: ZRP) organizirajo društva ter druge nevladne organizacije. Nadaljnji razvoj sil ZRP bo temeljil na prostovoljstvu, modularni organiziranosti in prilagodljivosti konkretnim razmeram. Izboljšal se bo tudi položaj reševalcev, ki prostovoljno sodelujejo pri zaščiti in reševanju. Eno izmed težišč dejavnosti bo tudi krepitev ozaveščenosti in usposobljenosti prebivalstva za osebno in vzajemno zaščito.

Z upoštevanjem virov ogrožanja in stanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, doseženega z uresničevanjem Nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije leta 2009, Državni zbor Republike Slovenije določa nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2016 do 2022.

2 STANJE VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

2.1 SPLOŠNO

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami je organizirano in uveljavljeno kot enoten ter celovit podsistem nacionalne varnosti države, ki deluje usklajeno z drugimi pod sistemi nacionalne varnosti, in temelji na prostovoljstvu ter medsebojnem sodelovanju poklicnih in prostovoljnih reševalnih struktur. Njegove temeljne naloge so izvajanje preventivnih ukrepov, vključno s preventivnimi ukrepi na področju varstva pred požarom in varstva pred utopitvami, vzdrževanje pripravljenosti, izobraževanje in usposabljanje za ZRP, opazovanje, obveščanje, opozarjanje in alarmiranje ob nevarnostih in nesrečah ter zaščita, reševanje in pomoč ob nesrečah vseh vrst, kar vključuje tudi neposredno odpravljanje posledic nesreč ter sanacijo po nesreči. Priprave in delovanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enotnega sistema se zagotavljajo na lokalni in državni ravni.

V sprejetih zakonskih novelah in novih izvršilnih predpisih so dopolnjene ali na novo urejene najpomembnejše organizacijske, tehnične in tehnološke ter funkcionalne rešitve za izvajanje temeljnih nalog sistema in odzivanje na vse vrste ogrožanj, vključno s sodobnimi kompleksnimi grožnjami. Te rešitve bo treba v praksi usklajeno in načrtno uveljaviti v prihodnjem obdobju na vseh ravneh in v vseh dejavnostih.

V državni pristojnosti so organiziranje opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja, izgradnja in vzdrževanje telekomunikacijske, informacijske in druge infrastrukture, oblikovanje načrtov zaščite in reševanja za posamezne nesreče velikega obsega, priprava in izvedba zahtevnejših oblik usposabljanj, organiziranje in opremljanje sil za ZRP, usposabljanje in izobraževanje sil ZRP ter prebivalcev, izvajanje inšpekcijskih nadzorov, mednarodno sodelovanje, in druge naloge, ki so bistvene za delovanje sistema. Nekatere priprave za ZRP se izvajajo tudi na ravni regij (13), torej geografsko zaključenih območij, ki jim je prilagojena upravna, strokovna in operativna organiziranost zmogljivosti ter sil za učinkovito ZRP. Upravljanje oziroma vodenje sistema je organizirano prek izvršilnih, predstavniških in poslovnih organov, operativno pa prek poveljnikov in štabov Civilne zaščite, vodij reševalnih služb in drugih sestav ter vodij intervencij. Na morju reševanje vodi in usklajuje Uprava Republike Slovenije za pomorstvo, v kateri deluje Nacionalni center za koordinacijo in

reševanje na morju, in sicer z usklajenim sodelovanjem vseh pristojnih institucij, ki so organizirane v Koordinacijo služb na morju in v Operativno pomorsko koordinacijo. Taka organizacija delovanja se je v dosedanji praksi pokazala kot ustrezna.

Občine samostojno organizirajo in pripravljajo ter vodijo ZRP na svojem območju, ocenjujejo škodo in odpravljajo posledice nesreč. Država jim pri tem pomaga s silami in sredstvi iz svoje pristojnosti. Organiziranost, opremljenost in pripravljenost za izvajanje zaščite in reševanja so med občinami zelo različne in odvisne od velikosti in raznolikosti občin ter njihovih zmogljivosti. Delitev med nalogami v državni in občinski pristojnosti je jasna.

Vlada je julija 2014 ustanovila Svet za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju: svet), ki je tudi nacionalna platforma za zmanjšanje tveganj za nesreče. Svet je namenjen vzpostavljanju dialoga med Vlado Republike Slovenije in civilno družbo ter med nevladnimi strokovnimi in znanstvenoraziskovalnimi ter drugimi organizacijami in združenji za krepitev odpornosti na nesreče in doseganje trajnostnega razvoja. Temeljno poslanstvo sveta so strateška presoja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Sloveniji, spodbujanje družbenega dialoga o tveganjih za nesreče ter razvijanje odpornosti nanje.

2.2 PODROČJE PREVENTIVE

V zadnjih letih se intenzivneje uveljavljajo preventivni ukrepi, zlasti na področju načrtovanja in urejanja prostora, varstva pred požarom, seizmološke, meteorološke in hidrološke dejavnosti ter transporta in drugih infrastrukturnih sistemov. V nekaterih dejavnostih (npr. kmetijstvo, varstvo kulturne dediščine) je stanje nezadovoljivo, v drugih so veliki zaostanki (npr. upravljanje voda). Uveljavljeni sistem odprave posledic nesreč še vedno preveč socializira tveganja, kot so različne nesreče, premajhen poudarek pa je na preventivi in aktivnostih zmanjšanja tveganja za nesreče v vseh fazah obvladovanja nesreč ter na povečanju in širitvi zavarovanj ter subvencioniranju preventivnih ukrepov.

Preventivni ukrepi pri prenovah gradbenih objektov, ki lahko bistveno povečajo potresno odpornost in ogroženost za druge nesreče, še niso dovolj vključeni v gradbeno zakonodajo. Pri sedanji gradbeni zakonodaji so omejeni predvsem na novogradnje in rekonstrukcije. Večina gradbenih objektov, ki je bila zgrajena v obdobju pred uveljavitvijo predpisov za potresno odporno gradnjo, pa ostaja nedotaknjena problematika.

Na področju varstva pred požarom so se postopoma dopolnjevale rešitve glede izvajalcev, obsega, periodičnosti in usposabljanja. Za pretekla leta je bilo značilno, da sta bili zlasti na tem področju dve ureditvi. Ena je temeljila na Zakonu o varstvu pred požarom, druga pa na delovnopravni zakonodaji, ki ureja varnost in zdravje pri delu. Z novim Zakonom o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11) je bila ta dvojnost odpravljena in se zdaj tudi na delovnopravnem področju oziroma pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu za požarno varnost uporabljajo predpisi, ki temeljijo na Zakonu o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 in 83/12). Izvedbeni predpisi so še v postopku noveliranja oziroma dopolnjevanja. Trenutna ureditev omogoča razvoj tega področja v naslednjem obdobju.

Napredek pri uveljavljanju ukrepov varstva pred požarom je bil dosežen na področju systemske ureditve posameznih ukrepov varstva pred požarom, kot tudi pri pripravi in sprejemanju prostorskih aktov ter pri graditvi objektov, kar še posebej velja za systemsko

zakonodajo. Na podlagi tega sta bila zagotovljena enakovredno obravnavanje področja varstva pred požarom ter sodelovanje Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (v nadaljevanju: URSZR) pri določanju smernic za varstvo pred požarom v postopkih priprave prostorskih aktov.

S spremembo Zakona o varstvu pred požarom konec leta 2012 so se v celoti ukinila soglasja URSZR z vidika požarne varnosti k projektni dokumentaciji. Ukinitev soglasij je pripomogla k zmanjšanju administrativnih ovir za fizične in pravne osebe, ki gradijo objekte, niso pa znani učinki na področju požarne varnosti novih objektov. Odgovornost za to je popolnoma prenesena na projektante, investitorje in gradbene nadzornike.

Na področju varstva pred utopitvami sta za dosego glavnega cilja, to je zmanjšanja števila utopitev, ključna preventivna ukrepa – dobra organiziranost in usposobljenost. Danes področje varstva pred utopitvami celovito urejajo Zakon o varstvu pred utopitvami in izvršilni predpisi, sprejeti na njegovi podlagi. Eden izmed temeljnih ciljev zadnjih sprememb in dopolnitev zakona o varstvu pred utopitvami je bil povezati in posodobiti zakonsko ureditev varstva pred utopitvami kot sestavnega dela varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter izpopolniti posamezne rešitve, ki bodo tudi zunaj urejenih kopališč zagotovile večjo varnost pri izvajanju različnih dejavnosti. Zaščito in reševanje ob poplavih in drugih nesrečah na celinskih vodah izvajajo člani in pripadniki gasilskih, potapljaških in drugih reševalnih služb ter enot Civilne zaščite, ki morajo biti ustrezno usposobljeni za reševanje iz vode.

Slovenija je leta 2008 sprejela Strategijo prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam s temeljnim izhodiščem, da mora imeti upravljanje kmetijstva in gozdarstva glavno vlogo pri učinkoviti rabi vode na sušnih območjih, pri zagotavljanju razmer za ustrezno pitno vodo, pri izboljševanju obvladovanja poplavih in drugih nesreč škodljivcev in bolezni. V strategiji je opredelila pet strateških stebrov prilagajanja: krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva, izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje, vzdrževanje in pridobivanje novega znanja o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje, ukrepi kmetijske in gozdarske politike, spremembe veljavnih predpisov ter krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, zlasti znotraj EU.

Izvedbeni dokument te strategije je Akcijski načrt strategije prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam. Akcijski načrt vključuje ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam, ki so se izvajali v okviru sredstev akcijskega načrta ali drugih programov, projektov oziroma rednih nalog. Od leta 2012 v akcijskem načrtu ni bilo zagotovljenih sredstev, izvajali pa so se ukrepi, financirani iz drugih virov, in sicer prek Programa razvoja podeželja 2007–2013 ter znotraj rednih del in nalog, ki jih izvajajo službe na področju kmetijstva. Izvajali so se ciljni raziskovalni projekti in druge vsebine, skladno s postavljenimi petimi strateškimi stebri prilagajanja. Med drugim je bila narejena tudi raziskovalna naloga Vzpostavitev sistema multidisciplinarnih informacij prostora za potrebe napovedovanja in ocenjevanja škode po naravnih nesrečah v kmetijstvu. Ministrstvo se za iskanje rešitev v prilagajanju na podnebne spremembe povezuje z različnimi domačimi in tujimi institucijami, tako na ravni državne uprave kot na ravni nevladnih organizacij in raziskovalnih ustanov.

Leta 2013 je bila iz Evropskega sklada za ribištvo sofinancirana nabava dveh ekoloških plovil, ki sta pristojnim ustanovam na voljo za ukrepanje ob ekološki nesreči na morju.

Kmetijstvo je zaradi neposredne odvisnosti od vremena in okoljskih razmer med najbolj občutljivimi sektorji, saj ga ti vplivi najbolj prizadenejo. Ukrepi obvladovanja tveganj v kmetijstvu morajo biti usmerjeni k prilagajanju kmetijske proizvodnje na podnebne spremembe ter k preprečevanju in blaženju posledic neugodnih vremenskih razmer. Uvajanje sodobnih in posodobitev že znanih tehnologij pridelave sledi cilju zmanjševanja vplivov podnebnih sprememb na kmetijstvo ter posledično k zagotovitvi stabilnega dohodkovnega položaja v njem.

2.3 SISTEM OPAZOVANJA, OBVEŠČANJA IN ALARMIRANJA

Sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja uspešno deluje. Uveljavljen je klic v sili na enotno evropsko številko 112, ki ga z neprekinjenim odzivom (24/7) podpira 13 regijskih centrov za obveščanje ter Center za obveščanje Republike Slovenije. Centri za obveščanje zbirajo in obdelujejo podatke o nevarnostih in nesrečah ter opravljajo dispečersko službo za vse reševalne službe (okoli 700.000 do 800.000 klicev na leto) ter druge naloge iz njihove pristojnosti. S prevzemom sistema javnega alarmiranja v državno pristojnost in njegovo prenovo je od 1563 siren dolgoročno potrebnih 1496, od tega je prevzetih 807. Prevzem in prenova zamujata zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, zgrajena pa je ključna infrastruktura informacijsko-komunikacijskega sistema za zaščito in reševanje.

Temeljna podlaga informacijskega sistema je intranet zaščite in reševanja, ki povezuje uporabnike v lokalnem informacijskem omrežju na državni ravni. Prek interneta ga lahko uporabljajo vsi izvajalci na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Za operativno delovanje še vedno zadovoljivo deluje sistem avtonomnih radijskih zvez zaščite in reševanja (ZARE in ZARE PLUS), ki vključuje sistem osebnega klica in sistem javnega alarmiranja. Sistem fiksnih komunikacij se zagotavlja v javnem telekomunikacijskem sistemu. Sprejeta je bila odločitev, da se v prihodnje uporabljata v sinergiji dva sistema digitalnih radijskih zvez TETRA in DMR.

2.4 OCENE OGROŽENOSTI (TVEGANJ) IN NAČRTI ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Leta 2012 je bila na področju načrtovanja sprejeta Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja, po kateri se na državni ravni pripravljajo načrti zaščite in reševanja za potres, poplave, letalsko nesrečo, jedrsko ali radiološko nesrečo, velik požar v naravnem okolju, teroristični napad, pojav posebno nevarnih bolezni živali, nalezljive bolezni pri ljudeh velikega obsega ter načrti, ki bi veljali, če bi prišlo do vojne. V obdobju od 2011 do 2015 so bili na novo narejeni državni načrti zaščite in reševanja ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali, ob potresu ter nalezljivih boleznih pri ljudeh. Na podlagi novih državnih načrtov zaščite in reševanja in Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja so bili na novo oblikovani in usklajeni načrti dejavnosti ministrstev, za katere so v načrtu opredeljene naloge, ter regijski načrti zaščite in reševanja. Podrobneje so opredeljeni vsebine in obseg načrtovanja na lokalni ravni.

Za pripravljenost na jedrsko ali radiološko nesrečo je bil skladno z državnim načrtom sprejet nov Pravilnik o uporabi tablet kalijevega jodida, ki ureja oskrbo, razdeljevanje in uporabo tablet kalijevega jodida znotraj zaščitnega ukrepa jodne profilakse v primeru jedrske ali radiološke nesreče v RS ali drugi državi, ki bi lahko ogrozila prebivalstvo na delu RS ali njenem celotnem območju. Za jedrsko nesrečo v Jedrski elektrarni Krško je bil sprejet nov koncept delitve tablet kalijevega jodida, in sicer predhodna delitev tablet upravičencem na območju 10 km okrog elektrarne, ki se je začela leta 2013. Leta 2014 sta bila pripravljena

dokumenta Organizacija osebne dozimetrije, ki zagotavlja izvajanje dozimetrije za izvajalce ZRP, ki so vključeni v intervencije ob jedrski ali radiološki nesreči, in Strategija ukrepanja po jedrski ali radiološki nesreči, ki podaja izhodišča za ukrepanje po jedrski ali radiološki nesreči.

Leta 2010 je bila ustanovljena Medresorska komisija za spremljanje izvajanja državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči.

2.5 UKREPANJE OB NESREČAH – SILE ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

Sile za zaščito, reševanje in pomoč so pretežno organizirane v lokalnih skupnostih, le manjši del je organiziran v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah ter na ravni regij in države. Kot javne reševalne službe na območju celotne države delujejo gasilska služba, gorska reševalna služba, jamarska reševalna služba ter podvodna reševalna služba.

To povezanost, prostovoljstvo in s tem množičnost v kombinaciji s poklicnimi strukturami, ki so pomembna značilnost slovenskega sistema zaščite, reševanja in pomoči, bo treba krepiti tudi v prihodnje, saj je na leto od 15.000 do 22.000 različnih intervencij in posredovanj reševalnih služb ter drugih operativnih sestav.

Po dosedanjih merilih je v enotah, službah in organih Civilne zaščite razporejenih okoli 15.000 pripadnikov. Pripravljenost in usposobljenost poveljnikov in štabov Civilne zaščite na lokalni ravni sta neizenačeni glede na splošne razlike med občinami. Nova merila za organiziranje enot in služb Civilne zaščite bistveno zmanjšujejo število njenih pripadnikov, nadaljuje se specializacija teh enot in zlasti vzpostavljajo tiste službe in enote, ki jih ne morejo zagotoviti poklicne ali prostovoljne reševalne enote in sestave. Sprejete so tudi potrebne pravne in organizacijske rešitve za uvedbo pogodbene službe v Civilni zaščiti, ki pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne zaživi.

Občine s prostovoljnimi in poklicnimi gasilci organizirajo občinsko obvezno javno gasilsko službo. Delovanje prostovoljnih gasilcev, ki jih je v operativni sestavi približno 44.000, in 600 poklicnih gasilcev v teritorialnih enotah je preraslo po osamosvojitvi v splošno javno reševalno službo. Določenih je 46 gasilskih enot, ki opravljajo naloge ob prometnih nesrečah, nesrečah z nevarnimi snovmi, nesrečah na vodi in v njej ter ob nekaterih drugih nesrečah tudi zunaj matičnih občin. Te naloge sofinancira država. V povprečju pride 19,2 operativnega gasilca na 1000 prebivalcev ali 1,95 gasilca na km². Povprečna oddaljenost posamezne gasilske enote od najbližje sosednje gasilske enote je 3,87 km, kar gasilcem omogoča uspešno izvajanje nalog splošne reševalne službe. Prostovoljno gasilstvo je premalo razvito na zahodnem in jugozahodnem delu države. Z zakonodajo je status prostovoljnih gasilcev in drugih prostovoljnih reševalcev urejen primerljivo z drugimi članicami Evropske unije, vendar so težave v odnosu do delodajalcev, ki te prostovoljce zaposlujejo. Opremljenost je večinoma ustrezna, vendar neizenačena med občinami glede na ogroženost. Poteka sicer proces izenačevanja usposobljenosti med poklicnimi in prostovoljnimi operativnimi gasilci, uveljavljeni so tudi programi za načrtno posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter zagotovljene bistvene rešitve za odziv oziroma ukrepanje gasilcev s širšega območja ob velikih nesrečah. Glede na vire ogrožanja se širijo naloge zaščite, reševanja in pomoči, ki jih gasilci opravljajo kot splošno reševalno službo. V obdobju od 2009 do 2014 so gasilci opravili od 14.000 do 21.000 intervencij na leto, največ leta 2014, najmanj pa 2010.

Reševanje v gorah in na drugih zahtevnih terenskih razmerah opravlja Gorska reševalna zveza Slovenije kot javna služba na ravni države v 17 postajah z okoli 700 gorskimi (prostovoljnimi) reševalci, pri čemer sodelujeta tudi vojaško letalstvo in Policija. Na leto opravijo okoli 400 reševanj in iskanj. Gorski reševalci rešujejo tudi zasute v snežnih plazovih. Država sofinancira njihovo načrtno usposabljanje, opremljanje in delovanje. Gorskim reševalcem se zaradi povečevanja prostočasnih dejavnosti v gorskem svetu in dejavnosti na drugih zahtevnih terenih (jadralno padalstvo, soteskanje, gorsko kolesarjenje in druge) širi področje delovanja, s čimer se povečuje tudi število reševalnih nalog.

Reševanje v jamah kot javno službo na območju celotne države izvaja Jamarska reševalna služba pri Jamarski zvezi Slovenije, in sicer v sedmih reševalnih centrih z več kot 100 jamarskimi prostovoljnimi reševalci. Vsako leto izvedejo okoli 15 različnih intervencij. Služba skrbi za neprekinjeno organizacijo dejavnosti, opremljanje in načrtno usposabljanje (tudi reševanje iz jamskih sifonov, sotesk, z žičnic in visokih zgradb), kar sofinancira tudi država.

Reševanje iz vode izvajajo kot javno službo na območju vse države Podvodna reševalna služba pri Slovenski potapljaški zvezi in gasilske enote. Podvodna reševalna služba je organizirana v 15 reševalnih postajah, v katerih deluje več kot 130 potapljačev (prostovoljnih) reševalcev, ki skupaj zagotavljajo organizacijske, kadrovske in materialne pogoje za operativno delovanje. Na leto imajo približno 30 intervencij, delovanje službe pa sofinancira država.

Rdeči križ Slovenije zagotavlja delovanje poizvedovalne službe, organizira stacionarij in tri nastanitvene enote, zagotavlja strokovno zdravstveno osebje za operativno delovanje mobilnega stacionarija ter nastanitveni center pri URSZR in ekipe prve pomoči pri območnih združenjih Rdečega križa Slovenije. Rdeči križ Slovenije kot humanitarna organizacija nacionalnega pomena z javnimi pooblastili deluje v 12 regijah, 56 območnih združenjih in 916 krajevnih organizacijah. Bistvenega pomena z vidika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je njegovo delovanje na področju preventivnih in promocijskih dejavnosti ter usposabljanja in humanitarne pomoči ob nesrečah. Humanitarno pomoč ob večjih nesrečah zagotavlja tudi Slovenska Karitas.

Kinološka zveza Slovenije in Zveza vodnikov reševalnih psov zagotavljata na leto okoli 150 reševalnih psov za različne naloge zaščite, reševanja in pomoči, ki sodelujejo v približno 60 reševalnih oziroma iskalnih intervencijah. Nekatere zmogljivosti zagotavljajo tudi taborniška in skavtska organizacija, radioamaterji, letalski klubi in druge nevladne organizacije, s katerimi so sklenjene pogodbeno dogovorjene obveznosti o zagotavljanju zmogljivosti na področju ZRP ter za sofinanciranje na državni in lokalni ravni.

Med poklicnimi reševalnimi službami je poleg gasilcev najpomembnejša služba nujne medicinske pomoči, ki je del javnega zdravstva. Usklajenost in povezanost službe in njenih posameznih delov z informacijsko-komunikacijskimi sistemi ter uporabo drugih zmogljivosti v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami za delo službe je zelo različna. S prikolicami za intervencije ob množičnih nesrečah so se povečale zmogljivosti zdravstva ob večjih nesrečah neposredno na kraju dogodka. Številne zmogljivosti so še neizkoriščene in pogosto odvisne od razmer in možnosti posameznih zdravstvenih domov. Zelo neizenačena, v povprečju pa preskromna, je tudi pripravljenost zdravstvenih zmogljivosti za sprejem večjega števila nenadno poškodovanih oziroma obolelih v bolnišnično oskrbo.

Slovenska vojska in Policija podpirata oziroma po potrebi sodelujeta pri zaščiti in reševanju ob različnih vrstah nesreč. Dvonomenska oprema Slovenske vojske omogoča, da so določene vojaške zmogljivosti prilagodljive oziroma ustrezno uporabne tudi za sodelovanje pri ukrepanju ob nesrečah, kot so požari v naravi, premoščanje vodotokov, pomoč ob poplavih in podobno.

Skladno z državnimi načrti zaščite in reševanja ter na podlagi dogovorov ali pogodb so zagotovljene nekatere specializirane enote, zmogljivosti in inštituti kot podpora za izvajanje zahtevnih nalog ZRP (ekološki laboratorij z mobilno enoto, biološka laboratorija IMI–MF in IMP–VF, reševanje v rudnikih, reševanje ob nesrečah s klorom, identifikacija mrtvih oseb in podobno).

Zaradi poplavnih dogodkov v zadnjih letih je Vlada RS novembra 2014 sprejela Akcijski načrt interventnih aktivnosti zaradi poplav. Akcijski načrt vsebuje kratkoročne ukrepe (nujna interventna gradbena dela na vodotokih in vodni infrastrukturi in njihovo vzdrževanje) in dolgoročne, kot so sistemski, organizacijski, normativni in drugi ukrepi, ki so pomembni za upravljanje vod, ter interventna gradbena dela na prometni infrastrukturi. Leta 2010 je bil sprejet Načrt aktiviranja in uporabe državnih zrakoplovov za nujne naloge ZRP ob naravnih in drugih nesrečah, za nujno medicinsko pomoč ter za iskanje in reševanje zrakoplovov. V državne načrte zaščite in reševanja pri nesrečah večjega obsega je bilo vključeno sodelovanje Slovenske vojske in Policije.

Na področju zdravstvene dejavnosti je bila sprejeta enotna doktrina ukrepanja sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah. Skladno s tem se je bistveno izboljšala in povečala pripravljenost zdravstvenih zavodov za oskrbo in sprejem večjega števila poškodovanih. Posebna pozornost je bila namenjena izobraževanju in usposabljanju zdravstvenih delavcev o pravilnem ukrepanju in vodenju intervencije oziroma reševanja ob množičnih nesrečah. Tako sta se bistveno izboljšali tudi usklajevanje in sodelovanje z drugimi reševalnimi službami. Na predbolnišnični ravni sistema nujne medicinske pomoči sta se financirala izdelava in opremljanje regijskih prikolic za množične nesreče, s čimer so se zagotovile dodatne rezerve zdravil, medicinskih pripomočkov in opreme za oskrbo večjega števila poškodovanih.

2.6 IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Analiza uresničevanja Resolucije o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2009 do 2015 na področju izobraževanja in usposabljanja je pokazala, da je uresničevanje njenih ciljev prispevalo k razvoju področja in izboljšanju usposobljenosti pripadnikov sil za izvajanje nalog na področju zaščite, reševanja in pomoči. Oblikovan in sprejet je bil Pravilnik o izobraževanju in usposabljanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, s katerim so določeni splošni pogoji, postopki in dokumentacija v procesu izobraževanja in usposabljanja v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS ter njegovih enotah v Sežani, Logatcu in Pekrah.

Večji del aktivnosti poteka v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu, z odprtjem ciljno usmerjenih enot v Logatcu (nastanitveni center, sprejemni center za mednarodne enote, poligon za tehnično reševanje), Pekrah (teoretično usposabljanje, steza za nosilce IDA) in Sežani (usposabljanje za gašenje požarov v naravnem okolju in vroči trening na

I. stopnji, sprejemna baza in nastanitvena zmogljivost za okrepitev sil na Krasu med požarno ogroženostjo) pa je bil del usposabljanj opravljen tudi v teh enotah. Leta 2012 je bila postavljena požarna hiša 2, s postavitvijo požarnega platoja in preselitvijo simulatorjev za gašenje notranjih požarov na plato ter postavitvijo večnamenskega objekta za tehnično reševanje pa je bil na lgu urejen celovit sistem za usposabljanje gasilcev za gašenje notranjih požarov.

Veljavna sta 102 programa izobraževanja in usposabljanja. Programi so namenjeni različnim ciljnim skupinam (pripadniki civilne zaščite, javni uslužbenci na področju VNDN, gasilci, pripadniki SV, MNZ ...). Različnih oblik usposabljanja se vsako leto udeleži več kot 25.000 udeležencev, predvsem gasilcev. Usposabljanje prostovoljnih gasilcev izvaja Gasilska zveza Slovenije po programih, ki jih sprejmejo pristojni organi zveze, in programih, ki jih predpiše minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Izobraževalni center za zaščito in reševanje v sodelovanju z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev usposablja kandidate za pridobitev poklica gasilec in izvaja druge zahtevnejše programe usposabljanja gasilcev (posredovanje v cestnih predorih, reševanje z višin z vrvno tehniko, usposabljanje za gašenje s helikopterji, reševanje iz vode...), ki jih predpiše minister. Pri usposabljanjih sodeluje približno 150 zunanjih predavateljev, inštruktorjev in drugih strokovnjakov. Na novo je bilo narejenih ali prenovljenih 66 programov.

Na podlagi potrjenega učnega načrta za izbirni predmet Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami so bili opravljeni oziroma končani vsi predpisani postopki za uvedbo izbirnega predmeta v osnovnih šolah. Po posebnem programu usposabljanja za izvajalce izbirnega predmeta se je usposobilo 185 učiteljev. Za učitelje izbirnega predmeta je bila odprta e-učilnica in narejen metodični priročnik v elektronski obliki. Izbirni predmet so uvedli v šole v šolskem letu 2010/11, v petih letih je bilo vanj vključenih 2398 osnovnošolcev v 183 osnovnih šolah.

Uvedena sta bila model preventive pred stresom in sistem psihološke pomoči na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Sistem psihološke krizne intervencije na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je vzpostavljen za pripadnike sil za ZRP. V Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na lgu se je leta 2012 začelo usposabljanje zaupnikov iz vrst poklicnih gasilcev in operaterjev v centrih za obveščanje, ki skrbijo za psihološko podporo sodelavcem v svojem delovnem okolju. Usposabljanje je potekalo skladno s Smernicami za psihološko pomoč reševalcem v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki jih je sprejela URSZR. Del usposabljanja je bil izveden v sodelovanju s Švedsko reševalno agencijo. V sklopu modela je bila znotraj Državne enote za hitre reševalne intervencije ustanovljena posebna Služba za psihološko pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Psihologi so pogodbeni pripadniki Civilne zaščite, ki delujejo v enoti.

Na ravni države so za predšolsko in šolsko mladino vsako leto razpisani literarni in likovni natečaji z naslovom Naravne in druge nesreče. Pripravlja se različno gradivo (zgibanke, letaki, urniki, kazala, plakati, namizne didaktične igre itn.) o naravnih in drugih nesrečah ter ukrepih ob njih, s poudarkom na promociji številke 112. Gradivo je dostopno v vrtcih in šolah ter ob različnih prireditvah vse šolsko leto.

Ukrepi za izvajanje osebne in vzajemne zaščite oziroma ustrezno ukrepanje pred nesrečami, med njimi in po njih so za najširšo ciljno skupino prebivalcev predstavljeni prek različnega tiskanega in drugega gradiva, na različnih prireditvah oziroma projektih (npr. Oktober – mesec požarne varnosti), posebna skrb pa je namenjena komuniciranju prek spletne strani www.sos112.si in Facebooka. V pomembnih trenutkih se vzpostavlja komunikacija s

sredstvi javnega obveščanja, različnimi javnimi prireditvami (npr. Festival za tretje življenjsko obdobje, sejmi, Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja, državna preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa itn.).

2.7 RAZISKOVALNO-RAZVOJNO DELO

V preteklem srednjeročnem obdobju so se razvojnoraziskovalne naloge izvajale prek različnih programov financiranja. Leta 2009 so bile znotraj CRP Znanje za varnost in mir – CRP MIR končane štiri naloge.

Leta 2010 sta bili končani dve razvojnoraziskovalni nalogi, leta 2011 pa jih je potekalo pet s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, usmerjenih v ocenjevanje ranljivosti stavb po potresu, postavitev sistema zgodnjega opozarjanja za primer nevarnosti proženja zemeljskih plazov, učinkovito uporabo zaščitnih vodnih baraž za podporo interventnega ukrepanja ob nesreči, pregled stanja zemeljskih in betonskih vodnih pregrad ter nadgradnjo baze podatkov o nevarnih snoveh. Na področju varstva pred požarom so bile narejene štiri naloge, namenjene izdelavi učne aplikacije za intervencije ob požarih, pripravi operativnih taktičnih postopkov, pripravi literature in prosojnic za temeljne učne programe za prostovoljne gasilce ter Fire & Hazmat Training program.

Leta 2012 je na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami bilo osem nalog. Poleg večletnih nalog iz leta 2011 so potekale še naloge Potresna ogroženost v Sloveniji (POTROG), namenjena potrebam civilne zaščite, Sistem zgodnjega opozarjanja za primer nevarnosti proženja zemeljskih plazov MASPREM, Študija učinkovite uporabe vodnih baraž OCV in Protipožarni nadzor v naravi – videonadzorni sistem VIDEOKRAS 4. Na področju varstva pred požarom je bilo iz sredstev požarne takse financiranih sedem raziskovalnih nalog.

Slovenija je kot opazovalka vključena tudi v pobudo skupnega programskega načrtovanja JPI Climate, saj je sodelovanje izjemnega pomena za spodbujanje raziskav in razvoja na področju prilagajanja podnebnim spremembam. Hkrati pa gre tudi za utrjevanje mednarodnega znanstvenega sodelovanja z znanstvenimi ustanovami EU na področju podnebnih sprememb.

2.8 MEDNARODNO SODELOVANJE

Republika Slovenija zagotavlja svojo aktivno vlogo in prispevek k večji varnosti pred naravnimi in drugimi nesrečami z dvostranskim sodelovanjem, podporo regionalnemu povezovanju v Jugovzhodni Evropi, zlasti pa v okviru krepitve mehanizma civilne zaščite Evropske unije (EU) in s sodelovanjem v mednarodnih organizacijah. Dvostranski sporazumi o sodelovanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so sklenjeni z Avstrijo, Hrvaško, Madžarsko in Italijo, Češko, Slovaško, Poljsko in Rusko federacijo ter Bosno in Hercegovino, Črno goro, Makedonijo in Srbijo. Intenzivno je sodelovanje z Nemčijo in Švedsko ter nekaterimi drugimi državami, članicami EU.

V preteklem obdobju je Slovenija s prenosom znanja in izkušenj zagotavljala obsežno podporo razvoju sistemov za varstvo pred nesrečami v državah Zahodnega Balkana tako na dvostranski ravni kot znotraj regionalne Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo

preprečevanje za Jugovzhodno Evropo. Izjemno intenzivna je bila tudi podpora državam Zahodnega Balkana pri vključevanju v mehanizem civilne zaščite EU, dosežen je bil viden napredek tako pri pogajanjih o novem zakonodajnem aktu kot pri operativnem sodelovanju ob večjih nesrečah (ob velikih poplavah na Zahodnem Balkanu leta 2014). K temu sta bistveno prispevala evropska projekta iz Instrumenta predpristopne pomoči, ki ju je v obdobju 2010–2015 v regiji uspešno izvedla URSZR kot vodilni partner.

Polnopravno članstvo v evroatlantskih integracijah, zlasti v EU, je omogočilo nadaljnjo intenzivno izmenjavo izkušenj in znanja ter vključitev Republike Slovenije v skupna prizadevanja za razvoj mehanizma civilne zaščite EU kot temeljne podlage za učinkovito pomoč in odzivanje na velike nesreče. Slovenija je vključena v skupen informacijsko-komunikacijski sistem, sodeluje in izvaja aktivnosti v programu izobraževanja in usposabljanja, v skupni nabor zmogljivosti znotraj mehanizma civilne zaščite EU prispeva svoje enote in strokovnjake ter skladno s svojimi zmogljivostmi sodeluje v mednarodnih reševalnih intervencijah.

Aktivna vloga Republike Slovenije na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami izhaja tudi iz obveznosti, ki jih ima kot članica Organizacije združenih narodov (v nadaljevanju: OZN). V preteklem obdobju je bila pozornost usmerjena predvsem v izpolnjevanje smernic Hjoškega akcijskega okvira za zmanjšanje tveganj nesreč 2005–2015 in smernic INSARAG ter konvencij OZN na področju varstva pred nesrečami.

Nacionalni sistem opazovanja in obveščanja je povezan s sistemom opazovanja in obveščanja EU in mednarodnih organizacij ter s sistemi sosednjih držav.

V preteklem obdobju je Republika Slovenija posredovala pomoč ob vseh večjih nesrečah v regiji (poplave na Zahodnem Balkanu 2010, 2011, 2014, snežni zameti, požari 2012 idr.) in glede na zmogljivosti tudi drugod po svetu. Republika Slovenija pa je ob žledu 2014 po zaprosilu prek mehanizma civilne zaščite EU prav tako dobila obsežno mednarodno pomoč iz 11 držav.

Prav tako je URSZR s sodelovanjem v številnih evropskih projektih prek različnih evropskih finančnih instrumentov in skladov prispevala h krepitvi zmožnosti sistema zaščite in reševanja za učinkovito pripravljenost in odziv na nesreče v Sloveniji, k izboljšanju sodelovanja s sosednjimi državami, predvsem na obmejnem območju, in razvojne pomoči državam Zahodnega Balkana ter zmožnosti sodelovanja v mednarodnih reševalnih intervencijah.

3 TEMELJNI CILJI VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Na podlagi ocen ogroženosti (tveganja), ocene stanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter glede na človeške in materialne vire so temeljni cilji v srednjeročnem obdobju do leta 2022, ki ga zajema ta program:

- nadaljevanje uveljavljanja stališča, da se pri sprejemanju normativnih, organizacijskih, tehničnih in drugih ureditev ali ukrepov na posameznih področjih, vključno s področjem varstva pred požarom in varstva pred utopitvami, pri načrtovanju uporabe prostora, graditvi objektov ter usmerjanju posameznih dejavnosti prednostno upoštevajo preventivni ukrepi,

s katerimi se preprečuje nastanek nesreče oziroma zmanjšajo njene posledice, pri čemer bo posebna pozornost na vseh področjih namenjena prilagajanju posledicam, ki izhajajo iz ocen tveganj;

- nadaljevanje dela pri usklajevanju ocen tveganj za posamezne nesreče in državne ocene tveganj, uveljavitev celovitega ocenjevanja zmožnosti za obvladovanje tveganj in pri spremljanju načrtovanja za obvladovanje tveganj;
- nadaljevanje dela pri določitvi ocen ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč, na podlagi katerih se v načrtih zaščite in reševanja načrtuje odzivanje na nesreče;
- nadaljevanje načrtnega povečevanja zmogljivosti in robustnosti opazovalnih omrežij za pravočasno napovedovanje, odkrivanje ter spremljanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč, zlasti pa načrtno posodabljanje in povečevanje opazovalnih omrežij za spremljanje potresne dejavnosti. Čim bolj bomo poskušali izkoristiti možnosti sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij pri napovedovanju, odkrivanju in spremljanju nevarnosti naravnih in drugih nesreč na nacionalni in evropski ravni;
- nadaljevanje reorganizacije sil za ZRP na državni, regijski in lokalni ravni ter v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah glede na sprejete in načrtovane nove normativne in druge rešitve, še posebej zmanjšanje sestave Civilne zaščite in povečanje njene specializacije, povečanje sposobnosti za posebno zahtevne intervencije in za odzivanje na sodobne vire ogrožanja. Stalnica bodo prizadevanja za ustreznejšo ureditev statusa prostovoljnih reševalcev;
- nadaljevanje ukrepov in aktivnosti za izboljšanje splošne pripravljenosti na naravne in druge nesreče, ki jih povzročajo sodobni viri ogrožanja, podnebne spremembe ter skrajševanje odzivnih časov tudi s posodobitvijo osebne in skupinske zaščitne reševalne opreme vseh reševalnih služb, vključno s posodobitvijo voznega parka s postopni nakupom namenskih vozil za posamezne reševalne sestave;
- nadaljevanje dograjevanja informacijsko-komunikacijske infrastrukture zaščite in reševanja s postavitvijo kombiniranega sistema državnih zvez TETRA in DMR, logističnih centrov, objektov za usposabljanje in drugih infrastrukturnih zmogljivosti z upoštevanjem prilagoditve delovanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami morebitnim spremembam v organizaciji in delovanju lokalne samouprave;
- dopolnjevanje organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti določenih reševalnih sestav na ravni države in povečanje njihovih zmogljivosti za dajanje reševalne pomoči ob zahtevnih naravnih in drugih nesrečah na območju države oziroma razvoj in povečanje zmogljivosti teh sil za pomoč drugim državam, predvidoma na celotnem območju Evrope oziroma za pomoč znotraj EU, vključno s certificiranjem določenih enot po zahtevanih standardih EU in OZN;
- načrtno posodabljanje programov usposabljanja, priprava novih programov glede na vire ogrožanja in spremembe na področju organiziranja in opremljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč, uvajanje sodobnih oblik usposabljanja, sodelovanje z izobraževalnimi institucijami na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v drugih državah, nadaljevanje razvijanja in uvajanja modela prve psihološke pomoči za ogrožene v nesrečah ter za reševalce, usposabljanje komisij za ocenjevanje škode in priprava programov za predšolsko in šolsko mladino za pridobitev znanja in veščin s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- nadaljevanje neobveznih oblik usposabljanja prebivalcev za osebno in vzajemno zaščito, posebej prek sodobnih tehnologij in aplikacij (aplikacije za pametne telefone in spletne strani, kratki filmi na YouTube, Facebooku itn.). Nadgrajevali in dopolnjevali bomo

aktivnosti in oblike usposabljanj za predšolsko in šolsko mladino, ki so se pokazale kot ustrezne. Nadaljevali bomo tudi načrtno in organizirano informiranje javnosti o morebitnih nevarnostih ter različne neobvezne oblike funkcionalnega usposabljanja za ZRP, še posebno za izvajanje osebne in vzajemne zaščite;

- nadaljevanje raziskovalnih in razvojnih nalog ter projektov, katerih rezultati bodo odločilno prispevali k ustrezni nadgradnji informacijskega in komunikacijskega sistema, izboljšanju učinkovitosti in odzivnosti na sodobne vire ogrožanja ter večnamenskosti uporabe različnih tehničnih in drugih sredstev ter opreme na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- nadaljevanje programov nacionalnega pomena za izboljšanje priprav na požare v naravnem okolju, za ukrepanje ob izbruhih nevarnih rastlinskih bolezni in škodljivcev, ob nenadnem onesnaženju morja in nenadnem velikem onesnaženju površinskih voda v povodjih, ob poplavih ter ob množičnih prometnih nesrečah in nesrečah v avtocestnih predorih ter ob vremenskih ujmah, posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter izenačevanje opremljenosti gasilskih in drugih reševalnih služb v občinah s slabšimi materialnimi možnostmi;
- reorganiziranje službe nujne medicinske pomoči, vključno s helikoptersko nujno medicinsko pomočjo, in sicer z uvedbo dispečerskih centrov ter urgentnih centrov pri regijskih bolnišnicah, ki bodo skupaj z bolnišnicami sposobni v kratkem času sprejeti povečano število obolelih ali poškodovanih oseb;
- dopolnjevanje organiziranosti reševalnih sestav SV z usklajenim razvojem kadrovskih, tehničnih in drugih zmogljivosti ter različnimi oblikami izobraževanja, usposabljanja in sodelovanja na vajah državne ravni. SV bo kot pomemben dejavnik v sistemu VNDN s svojo pripravljenostjo, usposobljenostjo in organiziranostjo tudi v prihodnje izvajala zakonsko opredeljene naloge sodelovanja pri ZRP ob naravnih in drugih nesrečah;
- na področju varstva pred požarom tudi v prihodnje slediti razvoju stroke in normativnim ureditvam na različnih področjih, ki jih združuje Zakon o varstvu pred požarom. Poudarek je treba nameniti načrtovanju posegov v prostor, aktualno je zagotavljanje zadostnih količin vode za gašenje. Intenzivirati je treba napore po vključevanju vsebin s področja varstva pred požarom v izobraževalne vsebine na vseh ravneh. Dvigniti je treba raven izvajanja ukrepov varstva pred požarom na vseh ravneh in strukturah s poudarkom na analizi stroškov in koristi (tako imenovani cost benefit). Posebno pozornost je treba nameniti vgrajenim sistemom aktivne požarne zaščite in izvajalcem posameznih ukrepov varstva pred požarom tudi z vidika pooblastil in prostega pretoka storitev na notranjem trgu. Z vidika prepoznavanja potreb in predvsem upravičenosti nekaterih preventivnih ukrepov varstva pred požarom je treba začeti aktivnosti na področju požarnega preiskovanja;
- poskrbeti za nadaljnje izboljšanje mednarodnega sodelovanja in aktivno vlogo Slovenije na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, skladno s sprejetimi dvostranskimi in večstranskimi sporazumi; prednostno s sosednjimi državami in ključnimi državami članicami EU ter kot razvojna pomoč državam Zahodnega Balkana; v regionalnih pobudah, prednostno v Jugovzhodni Evropi oziroma na Zahodnem Balkanu, znotraj sodelovanja držav Alpske, Podonavske in Jadransko-jonske makroregije; zagotavljanje nadaljnje aktivne vloge Slovenije v mehanizmu civilne zaščite EU ter razvoj področja skladno s sprejetimi smernicami in posameznimi sektorskimi predpisi (nesreče z nevarnimi snovmi, enotna evropska številka za klic v sili 112 idr.), prednostno tudi v obliki sodelovanja v evropskih projektih; krepitev sodelovanja znotraj Združenih narodov, predvsem na področju zmanjševanja tveganj v vseh fazah obvladovanja nesreč, skladno s Sendajskim okvirnim akcijskim načrtom za zmanjšanje tveganj nesreč za obdobje 2015–

2030; sodelovanje v Natu na področju civilnega kriznega načrtovanja, sodelovanje v drugih mednarodnih okvirih glede na zmožnosti;

- vzpostaviti učinkovit usklajevalni mehanizem za nadaljnje uspešno sodelovanje Slovenije v mednarodnih reševalnih operacijah in dajanje pomoči drugim državam ob večjih nesrečah, skladno z zmožnostmi ter prednostno znotraj mehanizma civilne zaščite EU ter sistema OZN za odzivanje na nesreče.

4 RAZVOJ OPAZOVALNIH, INFORMACIJSKIH, KOMUNIKACIJSKIH, LOGISTIČNIH IN DRUGIH SISTEMOV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

Razvojni cilji sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Republiki Sloveniji na področju informacijsko-komunikacijskih sistemov so: nadaljnji razvoj enotnega informacijsko-komunikacijskega sistema na področju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, prenova sistema javnega alarmiranja na način, da bo v državno pristojnost v tem srednjeročnem obdobju prevzetih še 699 siren, posodabljanje opreme, zmogljivosti in storitev regijskih centrov za obveščanje, razvoj aplikacij za področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, tudi za uporabo v informacijskih oblakih, nadaljnji razvoj osnovnih storitev klica v sili na številki 112 v obliki besedilnih klicev (SMS), videoklicev in samodejnih klicev v sili iz vozil (eKlic). Tem se pridružujejo še razvoj razširjenih storitev, temelječih na tehnologijah omrežij mobilne telefonije LTE in tehnologijah tako imenovanih pametnih telefonov, prehod na enotni digitalni sistem radijskih zvez državnih organov z uporabo komplementarnih tehnologij TETRA in DMR, priprave na prehod na naslednjo generacijo sistema radijskih zvez na tehnologiji LTE, nadaljnji razvoj videosistema nadzora nad požari v naravnem okolju na obalno-kraškem, severnoprimeškem in notranjskem območju ter integracija informacijske podpore Intervencijskega poveljniškega sistema v aplikaciji Vulkan z aplikacijo SPIN, na podlagi katere bi se v SPIN prenašali podatki ob velikih in množičnih intervencijah na območju občine ali regije ter podatki o oceni škode iz aplikacije AJDA.

Dopolnili, posodobili in prilagodili bomo državno mrežo potresnih opazovalnic. Prednost bo imelo redno posodabljanje zastarele opreme. Za hitrejše obveščanje o učinkih močnejših potresov bo zgoščena mreža opazovalnic za evidentiranje močnih tresljajev. Sistem bo še celoviteje povezan s splošnim sistemom opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja ter s sistemom izmenjave seizmoloških podatkov s sosednjimi državami.

Dopolnili, posodobili in prilagodili bomo sistem za meteorološko, hidrološko in lavinsko (plazovno) ter ekološko opozarjanje (zgodnje zaznavanje intenzivnih padavin, neurij, požarne ogroženosti v naravnem okolju, ekoloških in drugih pojavov) z uvedbo novih metod napovedovanja in komuniciranja ter z državno mrežo meteoroloških postaj, vključno s postajami za daljinsko zaznavanje s povečanim številom prizemnih merilnih postaj za zgodnje zaznavanje intenzitete ter bilance padavin. Sistem bo še celoviteje povezan s splošnim sistemom opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja.

Pripravili in uveljavljati bomo začeli program razvoja in vzpostavitve službe za pomorsko meteorologijo in hidrologijo, ki bo vključena v sistem opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja o ekstremnih vremenskih in hidroloških pojavih ter v podporo delovanja v primeru nenadnega onesnaženja morja. Podatke bo služba posredovala tudi v enotni pomorski informacijski sistem. Vzpostavljen bo sistem za nadzor plovbe (VTS), kar bo

dopolnilo sedanji sistem obveznega javljanja ladij z nevarnimi tovari v Jadranu. Služba za meteorologijo in hidrologijo ter služba za nadzor pomorskega prometa bosta povezani v enoten pomorski informacijski sistem.

Še naprej bomo dopolnjevali, posodabljali in prilagajali državno mrežo vodomernih postaj za opazovanje visokih vod ter vzdrževali in nadgradili simulacijska orodja za napovedovanje odtoka. Celoten sistem bomo povezali s sistemom za opazovanje, obveščanje, opozarjanje in alarmiranje ter prek regijskih centrov za obveščanje zagotovili pravočasno opozarjanje in alarmiranje zaradi visokih voda. Hkrati z graditvijo hidroelektrarn na spodnji Savi bo vzpostavljen sistem opazovanja, spremljanja in opozarjanja na visoke vode med vsemi hidroelektrarnami na Savi, ki bo vključen tudi v splošni sistem opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja.

Prizadevali si bomo za čim hitrejšo normativno ureditev priprave izračunov in dokumentacije o hidravličnih posledicah morebitnega porušjenja hidroenergetskih objektov ter za načrtno izvajanje priprav za opozarjanje in ukrepanje ob visokih vodah.

Izvajali bomo sistem spremljanja in obveščanja sosednjih držav ob nenadnih velikih onesnaženjih površinskih voda v povodjih (po vzoru podonavskega alarmnega opozorilnega sistema) tudi na celotnem območju države.

Dogradili bomo enoten sistem za spremljanje zunanjega sevanja za ukrepanje ob jedrskih nesrečah in drugih radioloških nevarnostih ter ga povezali z drugimi nacionalnimi in evropskimi sistemi te vrste. Na tej podlagi bo narejen enoten načrt spremljanja in zaznavanja radioloških, kemičnih in bioloških nevarnosti, vzorčenja in pregledovanja vzorcev ter obveščanja javnosti, pri čemer bodo upoštevane zmogljivosti v poklicnih in drugih reševalnih enotah ter sestavah za radiološko, kemično in biološko zaščito, vključno z zmogljivostmi Slovenske vojske. V enoten sistem opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja bosta vključeni tudi fitosanitarna služba ter služba za nadzor zdravja živali in živil živalskega izvora.

Programske aplikacije bomo še naprej oblikovali na centralnih zbirkah podatkov in tehnologijah, ki bodo omogočale varen interni in oddaljen dostop, pri čemer bodo uporabljene zlasti standardne tehnologije v okviru omrežja internet. Razvijali bomo geografsko-informacijski sistem GIS UJME v izvedbi 3D in 2D za uporabo v centrih za obveščanje in v spletni različici za preostale izvajalce varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Večino aplikacij bomo razvijali kot spletne aplikacije, ki bodo delno ali v celoti dosegljive na enotnem spletnem portalu Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje www.sos112.si, v omejenem obsegu pa tudi prek mobilnih telefonov na naslov wap.sos112.si. Še naprej si bomo prizadevali, da bodo v informacijsko-komunikacijski sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami lahko hitro in neposredno posredovale informacije tudi opazovalne in nadzorne službe, organizirane za spremljanje meteoroloških, hidroloških, seizmoloških, radioloških, ekoloških in drugih razmer. Vključili bomo medijsko dejavnost kot pomoč pri posredovanju opozoril javnosti, tako prek portala www.sos112.si kot prek družabnih omrežij Facebook in Twitter.

Uvajanje vse večjega števila novih storitev in vse večje količine podatkov ob hkratnih težnjah skrajševanja trajanja intervencij zahtevajo avtomatizacijo postopkov ukrepanja v centrih za obveščanje. Pomembno vlogo pri tem bo imel prihodnji sistem za podporo ukrepanju, ki bo združeval vse dosedanje sisteme za vodenje intervencij, hkrati pa je tudi pogoj za uvajanje novih storitev, še zlasti na področju klica v sili na številki 112. Kakovost reševanja se iz leta v leto povečuje, nanjo poleg sodobnih reševalnih tehnik in opreme bistveno vplivajo

tudi kratki odzivni časi enot za ZRP. Kakovostne in pravočasne začetne informacije so pri tem zelo pomembne.

Souporaba skupnih državnih komunikacijskih in informacijskih sistemov ter omrežij za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, tudi znotraj tako imenovanih informacijskih oblakov, je mogoča pod pogoji zagotavljanja vsaj enake oziroma boljše kakovosti storitev, ob upoštevanju posebnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kot enega izmed sistemov nacionalne varnosti ter iz tega izhajajoče potrebe po avtonomnosti. Znotraj skupnih omrežij oziroma omrežij v informacijskem oblaku je treba vzpostaviti virtualno omrežje, ki bo prednostno in z zahtevano kakovostjo storitve omogočalo uporabo elektronskih komunikacij za vodenje ter prenos podatkov v sistemu opazovanja, obveščanja, opozarjanja in alarmiranja. V tako vzpostavljenem virtualnem omrežju mora biti zagotovljena razpršenost ključnih podatkov na način, da bodo ti lokalno dostopni tudi ob izpadu ali preobremenjenosti komunikacijskih povezav. Za načrtovanje, postavitve, delovanje in vzdrževanje enotnega virtualnega omrežja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami skrbi URSZR. Ta tudi določa tehnične pogoje za vključevanje drugih sistemov v to omrežje.

Na področju logističnih sistemov bodo aktivnosti usmerjene v učinkovito logistično podporo silam za ZRP in delovanje URSZR. Uvedba učinkovite logistične zmogljivosti bo temeljila na optimizaciji celovitega upravljanja, pri čemer bo osrednjo vlogo imel Državni logistični center. Organizacijo tega centra z osrednjim skladiščem na lokaciji v Rojah bodo dopolnjevali regijski logistični centri (glede na oceno ogroženosti), ki bodo skupaj sestavljali teritorialno logistično podporo silam za ZRP. Tako bodo izpolnjeni pogoji za visoko logistično podporo silam za ZRP ob naravnih in drugih nesrečah (24/7).

5 RAZVOJ PREVENTIVNIH DEJAVNOSTI

Preventivne ukrepe in dejavnosti z vidika učinkovitega preprečevanja nastanka nesreč je treba v zahtevanem obsegu na vseh resornih področjih upoštevati pri dopolnjevanju ali spreminjanju systemske in področne zakonodaje na državni in lokalni ravni, za učinkovito zaščito, reševanje in pomoč ter boljšo ponovno gradnjo infrastrukture po nesreči.

Ogroženost oziroma izpostavljenost prostora nevarnostim naravnih in drugih nesreč postaja v Sloveniji vse pomembnejši dejavnik prostorskega razvoja. Prostorski razvoj na vseh območjih, zlasti pa na ogroženih, se načrtuje skladno z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč. Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se pri načrtovanju ter urejanju prostora in naselij ter graditvi objektov uveljavljajo, da se preprečijo oziroma zmanjšajo škodljivi vplivi naravnih in drugih nesreč ter se omogoči izvajanje ZRP.

Ocene tveganj za nesreče, pripravljene skladno s smernicami Evropske komisije, ki urejajo ocenjevanje in prikazovanje tveganj na področju obvladovanja nesreč, bodo postale podlaga tudi za aktivnosti pri prostorskem načrtovanju.

Zagotavljajo se tudi možnosti za razvoj območij, ki so namenjena delovanju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na državni ravni in so stalno v uporabi za ZRP. Na njih se zagotavljajo dejavnosti, kot so objekti, namenjeni zaščiti in reševanju (logistični centri in skladišča, centri za izobraževanje in usposabljanje, telekomunikacijski objekti in območje za uničevanje neeksplozivnih sredstev). Zaradi tehničnih in varnostnih razlogov se lahko na območjih opredeli omejena in nadzorovana raba za te namene.

Za učinkovito obvladovanje naravnih in drugih nesreč ter povečanje odpornosti na nesreče mora biti posebna pozornost namenjena tudi usposabljanju prebivalcev za izvajanje osebne in vzajemne zaščite.

Pri varstvu pred požarom in varstvu pred utopitvami se bo nadaljeval sistemski razvoj področij, s poudarkom na izboljšanju standardov varnosti. Posebna pozornost bo namenjena uvedbi ekonomskih razmerij med predpisanimi preventivnimi ukrepi varstva pred požarom in pričakovano požarno škodo.

Pripravljena bosta strategija in program varstva pred poplavami, ki bosta temeljila na predpisanih pogojih ter omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije. Pospešila se bo priprava strokovnih podlag, zlasti scenarijev podnebja v prihodnosti, za odločanje o pogojih rabe in varovanja območij ogroženih zaradi poplav, plazov in erozije ter vodovarstvenih območij. Dopolnjeno bo upravljanje voda, zlasti v delu, ki ureja delovanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb. Nadaljevala se bo reorganizacija, dopolnjena bodo koncesijska razmerja in delovanje službe prilagojeno zahtevam evropske in nacionalne zakonodaje ter posledicam, ki jih povzročajo podnebne spremembe. Poseben poudarek bo na izvedbi nujnih investicij in vzdrževanju pomembnejših objektov vodne infrastrukture na področju upravljanja voda, ki pomenijo bistveno izboljšanje vodnega režima. Nadaljevali se bosta tudi obnova in gradnja manjkajočega dela protipoplavnih nasipov vzdolž Mure ter investicije v protipoplavne ukrepe na območju Ljubljane, Železnikov, Savinje in Drave.

Pripravljena bo nova karta potresne nevarnosti Republike Slovenije za projektiranje potresno odpornih objektov (skladno z EC8, novimi podatki in najnovejšimi mednarodnimi smernicami na tem področju). Karta bo izdelana na podlagi novih in dopolnjenih strokovnih podlag na področjih seizmotehnikе, geologije, seizmologije in geodezije.

Oblikovana bosta strategija in operativni program za načrtno in nenehno zmanjševanje potresne ogroženosti gradbenih objektov. Strategija bo temeljila na uporabi vseh strokovnih podlag in baz znanja, ki so na voljo. Leta 2013 razvit model za oceno potresne ogroženosti POTROG se bo posodabljal z novimi raziskavami in ocenami na državni in občinskih ravneh, ki bodo povečale zanesljivost napovedi posledic potresa. Model POTROG in njegove različice za uporabo v posameznih občinah se bodo uporabili za načrtovanje operativnih programov. Za njihovo izvedbo bodo pripravljeni vsa potrebna zakonska podlaga in tehnični predpisi ter ustanovljene stalne regijske in občinske tehnične pisarne, ki jih bo usklajevalo strokovno telo na državni ravni.

Spodbujali bomo rešitve, programe in ukrepe, katerih namen bo širitev vrst zavarovanja pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zavzemali se bomo za postavitev in razširitev sistema subvencioniranja zavarovanj za bolezni živali, ki lahko povzročijo veliko gospodarsko škodo. Zavzemali se bomo tudi za uveljavljanje sistemskih rešitev, ki bodo prek zavarovanja omogočale kritje neposrednih, pa tudi posrednih škod ob izbruhu živalskih bolezni.

Zaradi dejstva, da ukrepi blaženja posledic neugodnih vremenskih razmer ne prinašajo učinkov v primerjavi s škodo, ki nastane na kmetijskih kulturah po naravni nesreči, bomo znotraj Programa razvoja podeželja 2014–2020 spodbujali tehnologije pridelave, ki bodo naravne nesreče preprečile oziroma omilile njihove posledice. Podpirali bomo naložbe v prilagoditve na podnebne spremembe (mreže proti toči, rastlinjake), v namakalne sisteme in

opremo ter specialno kmetijsko mehanizacijo. Podpirali bomo izobraževanje, usposabljanje, svetovanje in prenos znanja za učinkovito zmanjševanje škode ob naravnih nesrečah ter obvladovanje tveganj in prilagajanje podnebnim spremembam.

Nadaljevalo se bo opremljanje intervencijskih protipožarnih prometnic z obvestilnimi tablami z oznakami prometnic za lažjo orientacijo na terenu. Nujna je tudi nova izdaja atlasa protipožarnih objektov. Nadaljevala se bosta tudi opremljanje gozdov (z zelo veliko in veliko požarno ogroženostjo) z opozorilnimi tablami za požarno varnost ter vzdrževanje že postavljenih tabel. Vzdrževal se bo prostorski informacijski sloj protipožarnih prometnic in protipožarnih stez ter vzpostavil sloj opozorilnih in obvestilnih protipožarnih tabel.

Prizadevali si bomo za sistemsko določitev in ureditev vzletišč za helikopterje.

6 RAZVOJ ZMOGLJIVOSTI TER SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.1 NAČRTI ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Skladno z zahtevami iz Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in prihodnjimi zahtevami na področju načrtovanja bo v naslednjih letih potekalo usklajevanje načrtovanja za obvladovanje tveganj za nesreče. Načrti zaščite in reševanja bodo tudi v prihodnje izhodišče za načrtovanje odziva ob naravnih in drugih nesrečah. Načrte bo treba prenoviti glede na ugotovitve novih ocen ogroženosti oziroma ocen tveganja za posamezne nesreče. Uveljavljena bo nadaljnja poenostavitev načrtovanja na vseh ravneh, s poudarkom, da morajo biti razdelani predvsem koncepti zaščite in reševanja pri odzivanju na posamezne nesreče, izpopolnjeni postopki obveščanja in izmenjave podatkov med izvajalci, načrtovane rešitve za izvajanje najpomembnejših nalog pa usklajene med izvajalci in različnimi ravni načrtovanja. Razširiti bo treba možnost načrtovanja posameznih nalog ali ukrepov za ZRP.

Državne ocene ogroženosti bodo tudi v prihodnje izhodišče za izdelavo načrtov zaščite in reševanja kot izhodišča za odziv na naravne ali druge nesreče, medtem ko bodo ocene tveganj izhodišče pri načrtovanju preventivnih ukrepov za zmanjšanje možnosti za nastanek nesreč, in sicer pri: načrtovanju obvladovanja tveganj za nesreče in izdelavi načrtov zaščite in reševanja ob nesreči, izdelavi ocen zmožnosti za obvladovanje tveganj, razvoju finančnih strategij za preventivne ukrepe za preprečevanje ali zmanjšanje možnosti za nastanek nesreč ter za ukrepanje, pomoč in odpravo posledic ob nesrečah, določitvi prednostnih naložb za zmanjšanje možnosti za nastanek nesreč ali njihovih posledic, prostorskem načrtovanju, načrtovanju javnih naložb, načrtovanju socialne zaščite, ugotavljanju vrzeli v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč ter načrtovanju popolnitve in dopolnjevanja sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč. Večino teh ocen bodo pripravila pristojna ministrstva. V procesu izdelave ocen tveganj za nesreče bo URSZR v sodelovanju z drugimi ministrstvi pripravila predvsem Državno oceno tveganj za nesreče in opravljala naloge Državnega koordinacijskega organa za izdelavo ocen tveganj za posamezne nesreče. Prvi seznam ocen tveganj za posamezne nesreče, ki jih bomo pripravili po uredbi, se bo v prihodnosti razširil na dodatne nesreče.

Skladno z obveznostmi iz Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite bomo začeli uveljavljati ocenjevanje zmožnosti za obvladovanje tveganj za nesreče. Podobno kot pri pripravi ocen tveganja za nesreče bo tudi ta proces večsektorski, predvsem s

poudarkom na preventivnih ukrepih, pripravljenosti in izvajanju ukrepov, za kar so odgovorni posamezni resorji. Usklajevalec teh aktivnosti na ravni države bo URSZR.

V prihodnje bodo na podlagi novih ocen tveganj za posamezne nesreče, posodobljeni in aktualizirani državni načrti zaščite in reševanja, saj morajo v večji meri upoštevati nove okoljske težave, ki jih bodo prinesle podnebne spremembe. Načrtovane rešitve bodo implementirane le, če bodo ustrezno vrednotile vpliv podnebnih sprememb. Kot stalna aktivnost bo uvedeno preverjanje usklajenosti načrtov s temeljnimi načrti, pri čemer bo prednost dana zavezancem direktive Seveso III, nesrečam, v katerih je lahko veliko število ranjenih in poškodovanih, oziroma nesrečam, ki jih povzročajo sodobni viri ogrožanja. Poseben poudarek bo na dokončanju načrtov zaščite in reševanja ob množičnih prometnih nesrečah ter nesrečah v avtocestnih predorih. Obravnavano bo reševanje ob nesrečah v daljših železniških predorih. Dopolnjeni bodo koncepti vodenja intervencij, ki omogočajo uporabo gasilcev in drugih reševalcev s širšega območja, uveljavljeni bodo tudi za vse nesreče, pri katerih je to smiselno in racionalno.

V vseh državnih načrtih bodo ocenjene tudi možnosti in naloge, ki jih lahko podpre ali izvaja Slovenska vojska z novimi vojaškimi, kadrovske, tehničnimi in drugimi zmogljivostmi ali Policija s svojimi zmogljivostmi. Poenostavljen bo celoten sistem aktiviranja in načrtovanja uporabe Slovenske vojske za izvajanje nalog ZRP ob različnih vrstah nesreč.

Občine in regije bodo svoje načrte čim bolj uskladile s temeljnimi načrti zaščite in reševanja, ki so pripravljeni za določene nesreče na ravni države. Prednostno bodo občine dopolnile svoje načrte zaščite in reševanja za nesreče, ki lahko nastanejo pri zavezancih direktive Seveso III, ki delujejo na njihovem območju. Občine in regije bodo svoje načrte zaščite in reševanja usklajevale tudi z občinami in regijami v sosednjih državah, če gre za območja, ki jih ogrožajo enake ali podobne vrste nesreč. Načrte zaščite in reševanja bodo pripravili tudi v pokrajinah, ko bodo ustanovljene.

Nadgraditi je treba operativno načrtovanje, ki mora postati temelj za ukrepanje ob nesrečah oziroma operativno vodenje in hkrati iztočnica za izboljšanje oziroma uvedbo preventivnih ukrepov, in ga povezati z operativnim načrtovanjem za druge izredne razmere.

Oblikovana bodo izhodišča za operacionalizacijo informacijskega centra, ki se bo aktiviral ob naravnih in drugih nesrečah z večjim številom poškodovanih ali prizadetih oseb oziroma, ko bo potrebna evakuacija večjega števila ljudi.

Sistemske bosta urejeni predhodna razdelitev tablet kalijevega jodida v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje (nadgradnja kartice zdravstvenega zavarovanja) in razdelitev tablet kalijevega jodida ob uvedbi zaščitnega ukrepa jodne profilakse. Nadgrajeni bosta osebna dozimetrija za intervencijske delavce in pripadnike enot za zaščito in reševanje ter ocena doz za posamezne skupine prebivalcev. Nadgraditi bo treba tudi izredni radiološki monitoring v sodelovanju z zmogljivostmi Slovenske vojske oziroma lastnimi zmogljivostmi, določiti temeljno doktrino izrednega monitoringa in pripraviti operativni načrt, ki bo določal odgovorne, način dela, strokovno in operativno vodenje, zapisovanje meritev, prenos in obdelavo podatkov, vzdrževanje pripravljenosti ter zagotavljanje finančnih sredstev.

6.2 ZALOGE MATERIALNIH SREDSTEV

Program oblikovanja državnih blagovnih rezerv s sredstvi za osebno in skupinsko zaščito določa, da mora Republika Slovenija v rezervah sredstev za zaščito in reševanje zagotoviti za 10 odstotkov prebivalcev osebno zaščito pred radiološkimi in biološkimi nevarnostmi na podlagi načrtov za zaščito in reševanje prebivalcev ob nesrečah z nevarnimi snovmi (nesreča v Nuklearni elektrarni Krško, nesreče s klorom in drugimi nevarnimi snovmi) ter množičnega pojava živalskih bolezni ali terorističnih dejanj. Program je bil naknadno noveliran, in sicer na zagotovitev RKB-zaščitnih sredstev za 10.000 oseb. V preteklih srednjeročnih obdobjih (2005–2008 in 2009–2013) predpisane količine sredstev za osebno in kolektivno zaščito prebivalstva niso bile zagotovljene.

Veljaven program oblikovanja državnih blagovnih rezerv za obdobje od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2018 ne vključuje RKB-zaščitnih sredstev za prebivalstvo, zato se bodo pripravila izhodišča za program dopolnitve manjkajočih količin teh sredstev. Program bo vključen v petletni program oblikovanja državnih blagovnih rezerv po letu 2018.

Znotraj državnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč se bo v okvirih razpoložljivih finančnih sredstev nadaljevalo povečevanje količin opreme in sredstev za zagotavljanječasne nastanitve v stacionarnih objektih in sredstvih začasno nastanitev, tako da bo omogočena nastanitev za 10.000 oseb. Še posebej pa se bo zagotavljala oprema za radiološko, kemično in biološko zaščito sil za ZRP iz državne pristojnosti na območju Posavja, ki bi delovale ob nesreči v Nuklearni elektrarni Krško. Obnovili in nadomestili bomo sedanje kontejnerske zmogljivosti začasno nastanitev ter jih nekaj dokupili (bivalniki, prikolice in podobno). Za zagotavljanje ustrezne opremljenosti sil za zaščito in reševanje ob velikih požarih v naravi, ob poplavih in drugih vremenskih ujmah se bodo ustrezno povečale državne zaloge potrebne opreme in sredstev, katerih financiranje se bo zagotavljalo tudi s sredstvi požarnega sklada. Uredili bomo prostor oziroma infrastrukturo za postavitve naselja bivalnih zabojnikov in prikolic v enoti ICZR Logatec.

Dokupili bomo agregate in druge pogonske sklope za pomoč kmetijam, individualnim stanovanjskim objektom in transformatorskim postajam ob vremenskih ujmah ter za druge potrebe. Postopoma se bodo oblikovale rezerve opreme za reševanje iz vode in na vodi, če te opreme ne bo mogoče zagotoviti znotraj programov požarnega sklada. Povečali bomo zaloge in vrste potrošnih sredstev začasno pokrivanje objektov, dekontaminacijo, gašenje in podobno.

Povečali bomo rezerve potrošnih sredstev za ukrepanje ob visokih vodah in poplavih (vreče za izdelavo in utrjevanje protipoplavnih nasipov, mobilne črpalne enote s pripadajočim cevnim materialom in armaturami ter drugo protipoplavno opremo). Proučili bomo možnosti za uvedbo sodobnih tehnik za izvajanje protipoplavnih ukrepov (montažne protipoplavne pregrade, mobilne protipoplavne pregrade in podobno) in možnost za uvedbo prirejenih prikolic oziroma premičnih zabojnikov za prevoz cevne materiala in armatur za večje premične črpalne enote ter druge protipoplavne opreme.

Vzdrževali bomo rezerve sredstev in opreme za obvladovanje izbruhov katere koli posebno nevarnih bolezni živali, ki se lahko pojavijo hkrati na različnih območjih države. Sredstva in oprema bodo namenjeni zlasti postavitvi razkuževalnih enot ter čiščenju in razkuževanju na točkah območja, določenega okrog izbruha bolezni. Za oskrbo s pitno vodo se bodo zmogljivosti v rezervah povečale tako, da bo mogoče organizirati začasno oskrbo za najmanj 10.000 oseb.

V naslednjem obdobju je treba kupiti ustrezno plovilo za službo varovanja obalnega morja, ki bo sposobno pobrati do 15 m³ zaoljenih vod in trdih delcev. Postopno bomo začeli oblikovati tudi rezerve plavajočih vodnih pregrad in drugih sredstev za ukrepanje ob nenadnih velikih onesnaženjih površinskih voda v povodjih oziroma za omejevanje njihovega onesnaženja.

Pri gasilskih enotah, ki opravljajo naloge zaščite in reševanja širšega pomena, bodo oblikovane posebne rezerve sanitetne opreme in sredstev za ukrepanje ob nesrečah z velikim številom poškodovanih in obolelih. Glede na potrebe, ki bi se pokazale ob naravnih in drugih nesrečah v naslednjem srednjeročnem obdobju, se bodo v rezervah zagotavljala tudi druga sredstva.

Spodbujali bomo občine, da glede na ogroženost zaradi posameznih vrst naravnih in drugih nesreč, zlasti zaradi različnih vremenskih ujm (neurja, poplave, toča), zagotavljajo lastne rezerve zaščitne in reševalne opreme ter potrošnih sredstev, prilagodijo nakupe zaščitne in reševalne opreme za svoje reševalne službe in druge operative sestave ter zagotovijo najnujnejše zmogljivosti za začasno nastanitev ogroženih na svojem območju.

6.3 RAZVOJ SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.3.1 Splošno

Reorganizacija sil za ZRP se bo, skladno z novimi ali dopolnjenimi normativnimi in organizacijskimi rešitvami, nadaljevala na državni in regijski ravni ter spodbujala na lokalni ravni.

Za specializirane enote in službe Civilne zaščite, ki morajo vzdrževati visoko stopnjo pripravljenosti ali so namenjene delovanju na območju celotne države oziroma pomoči drugim državam, bo prednostno uveljavljeno popolnjevanje s pogodbenimi pripadniki Civilne zaščite. Specializirane enote oziroma deli teh enot bodo certificirani po veljavnih mednarodnih standardih (npr. INSARAG), kar bo na podlagi zaprosila za pomoč omogočalo tudi napotitev v tujino.

Skladno z možnostmi bomo povečali materialno podporo za izboljšanje pripravljenosti institutov, zavodov, fitosanitarne službe, službe za nadzor zdravja živali in živil živalskega izvora ter drugih visoko specializiranih zmogljivosti, ki skladno z načrti zaščite in reševanja opravljajo te naloge oziroma zagotavljajo podporo pri izvajanju ZRP.

V sodelovanju z organizacijami socialnega varstva, zlasti centri za socialno delo in pristojnim ministrstvom, bomo obravnavali in začeli uveljavljati koncept celovitega, načrtnega in usklajenega zagotavljanja psihosocialne pomoči prizadetim ali ogroženim prebivalcem ob nesrečah, zlasti v obdobju do ureditve osnovnih razmer za življenje. V ta koncept bomo, če bo treba, vključevali tudi ustrezne nevladne organizacije.

Ponovno bomo proučili možnosti, pri katerih nalogah ZRP lahko glede na vojaške zmogljivosti učinkovito sodeluje Slovenska vojska, še posebej na področju radiološke, biološke in kemične zaščite, inženirstva, letalstva in vojaškega zdravstva, tako da bodo vojaške

zmogljivosti upoštevane pri dopolnjevanju organizacije, opremljanju in delovanju drugih sil za ZRP.

Pri uveljavljanju novih organizacijskih rešitev bomo glede na ogroženost v občinah upoštevali prednostni red poplnevanja in vključevanja v sile za ZRP tako, da bodo vključene najprej poklicne reševalne službe in nato prostovoljne sestave, za naloge, ki jih te ne opravljajo, pa bodo organizirane specializirane enote in službe Civilne zaštite. Za določene naloge, zlasti na infrastrukturi in objektih, bo poudarek na potrebni gradbeni in drugih zmogljivostih, vključno z zmogljivostmi za popravilo streh in strešnih konstrukcij, začasno usposobitev poškodovanih objektov in prometnic ter za izvedbo drugih del za čim hitrejšo vzpostavljjanje osnovnih razmer za življenje ob nesrečah.

Prenovljena bodo merila za sofinanciranje na področju ZRP. Za posamezne reševalne službe se bodo povečali število reševalcev in druga osnovna merila za sofinanciranje, če bodo začele izvajati nove naloge oziroma če se jim bo obseg nalog bistveno razširil ali povečal.

V celotnem srednjeročnem obdobju bomo poskušali ustrezneje urediti status prostovoljnih reševalcev, zlasti v odnosu do delodajalcev, ter stimulirati tiste, ki zaposlujejo prostovoljne reševalce. Pri dopolnjevanju področne zakonodaje bomo ponovno proučili možnosti za ustrezno stimuliranje delodajalcev, ki zaposlujejo prostovoljne reševalce, še posebej na zavarovalniškem, socialnem, pokojninskem in drugih področjih. Tudi pri določanju in izvajanju ukrepov za ohranjanje delovnih mest v razmerah gospodarske recesije bomo proučili možnosti, da se kot eno izmed meril upošteva delovanje delavcev kot prostovoljnih reševalcev ter ohranjajo delovna mesta gasilcev v poklicnih teritorialnih enotah oziroma v gasilskih in drugih službah gospodarskih družb. Ponovno bomo proučili rešitve, ki jih za stimuliranje prostovoljnega dela uporabljajo druge države z različnimi nadomestili, nagradami, zavarovanji in drugimi oblikami, da bi jih uveljavili tudi na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, neposredno ali znotraj ustreznjšega urejanja prostovoljnega dela v državi.

Za izboljšanje statusa reševalcev prostovoljcev bo poseben poudarek zlasti na zagotavljanju sredstev za predpisane zdravstvene preglede, zavarovanje za primer bolezni ali poškodbe pri opravljanju nalog zaštite, reševanja in pomoči, kot tudi invalidskega zavarovanja za primer nastanka invalidnosti pri opravljanju nalog zaštite, reševanja in pomoči. Sredstva morajo zagotavljati občine oziroma druge oblike lokalne samouprave ter država, ob upoštevanju območja, na katerem se naloge zaštite in reševanja opravljajo, oziroma tega, kdo je reševalca pozval k opravljanju teh nalog. Od prostovoljnih reševalnih služb in drugih operativnih sestav, ki jih organizirajo nevladne organizacije, se pričakuje, da bodo z organizacijskimi, tehničnimi in drugimi rešitvami zagotovile, da bo delovanje njihovih operativnih članov v reševalnih službah in drugih operativnih sestavah kar najmanj moteče za njihove delodajalce.

V občinah, še posebno tistih brez večjih urbanih središč in z manj razvito prometno in drugo infrastrukturo, ki so ogrožene zaradi različnih vrst nesreč, bomo spodbujali dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaštite, Rdečega križa Slovenije in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma v skupnih objektih zaradi večje racionalnosti in učinkovitosti, pa tudi hitrejši odzivnosti ob različnih vrstah nesreč.

6.3.2 Razvoj posameznih sil za zaščito, reševanje in pomoč

6.3.2.1 Civilna zaščita

Na vseh ravneh bosta opravljeni reorganizacija in racionalizacija Civilne zaščite, in sicer tako, da se bo povečala specializacija enot in služb, ki jih popolnjujejo pripadniki Civilne zaščite, pri čemer se bodo upoštevali ogroženost in nova predpisana organizacijska merila. Predvidoma skupno število pripadnikov ne bo preseglo 5000. Na ravni države bo izvršena reorganizacija enote Civilne zaščite za hitre reševalne intervencije, s čimer se bodo povečale njene zmogljivosti za pomoč drugim državam oziroma prek ustreznih modulov za skupno pomoč znotraj EU. Za delovanje na državni in regijski ravni bomo nadaljevali razvoj in popolnjevanje službe za psihološko pomoč reševalcem ob nesrečah. Končan bo razvoj premičnega centra za obveščanje in začel se bo razvoj premičnih zmogljivosti za štabno delo na terenu na državni ali regijski ravni. Na državni ravni bosta vzpostavljena tudi stacionarni in premični informacijski center za primere velikih nesreč. Znotraj služb Civilne zaščite bo organizirano načrtovano število komisij za ocenjevanje poškodovanosti objektov, urejeno bo področje izdajanja osebnih izkaznic pripadnika Civilne zaščite in ustrezno bodo definirani tako imenovani »dvojni razporedi«.

Pogodbe o službi v Civilni zaščiti se bodo še naprej prednostno sklepale zlasti za popolnjevanje centrov za obveščanje ob večjih nesrečah, za popolnjevanje državne enote za hitre intervencije, državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, enot za radiološko, kemično in biološko izvidovanje in dekontaminacijo ter enot za tehnično reševanje v regijah, ki so namenjene pomoči občinam ob vremenskih ujmah in nenadnih okoljskih nesrečah. Cilj srednjeročnega obdobja je skleniti pogodbe o službi v Civilni zaščiti s pripadniki v vseh pomembnejših enotah in službah Civilne zaščite v državni pristojnosti (okoli 1000 pripadnikov).

Na državni ravni se bo nadaljeval razvoj zmogljivosti enote Civilne zaščite za hitre reševalne intervencije za pomoč drugim državam oziroma prek ustreznih modulov za skupno pomoč znotraj EU in za izvajanje intervencij ob večjih nesrečah v Sloveniji. Znotraj državne enote Civilne zaščite za hitre intervencije se bodo razvijale enote (tako imenovani moduli) za vključevanje v sistem modulov znotraj EU, in sicer z enotami za tehnično reševanje ob potresih (MUSAR), za prečrpavanje večjih količin poplavnih voda, za reševanje na vodi, za tehnično potapljanje, za reševanje in gašenje požarov v visokogorju in za reševanje iz jam. Navedene modularne enote bodo certificirane po standardih, ki bodo oblikovani znotraj mehanizma civilne zaščite EU.

Prenovljena bo organiziranost in pospešena bodo usposabljanja za specializirane enote Civilne zaščite (tehnično reševanje, RKB-izvidovanje in dekontaminacija). Oblikovani in usposobljeni bosta služba za podporo delu Štaba Civilne zaščite Republike Slovenije (v URSZR) in služba za podporo delu regijskih štabov Civilne zaščite (v izpostavah URSZR).

Pripravili bomo analizo področja varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi. Na podlagi ugotovitev bomo, predvsem z vidika organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti, opravili reorganizacijo Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi. Nadaljevali bomo posodabljanje opreme in delovnih sredstev ter postopkov za varnejše delo pripadnikov enote, tudi zaradi večje poveziljivosti in boljšega sodelovanja s sorodnimi enotami v Policiji in Slovenski vojski.

6.3.2.2 Gasilska služba

Najpomembnejša reševalna struktura v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in še posebej pri ZRP so poklicni in prostovoljni gasilci, organizirani v Gasilski zvezi Slovenije in poklicnih enotah, oblikovanih po teritorialnem načelu v lokalno javno gasilsko službo.

Gasilstvo bo tudi v naslednjem obdobju organizirano kot obvezna javna lokalna služba (javna gasilska služba), katere trajno in nemoteno delo zagotavljajo lokalne skupnosti in država. Opravlja se v javnem interesu ter je za prizadete in ogrožene ljudi in živali brezplačna. Prizadevali si bomo za vključitev industrijskega gasilstva v javno gasilsko službo.

Gasilska zveza Slovenije bo posebno skrb namenila ustreznemu povezovanju operativnih enot na območjih, na katerih je razmeroma veliko število gasilcev, in skupaj z občinami nadaljevala aktivnosti za povečevanje števila prostovoljnih gasilcev v zahodnem delu države. Posebna skrb bo namenjena tudi vključevanju članov industrijskih prostovoljnih gasilskih društev, katerih delovanje zamira oziroma negativno vpliva na požarno varnost v okoljih, v katerih je delovalo tako društvo. Aktivnosti za izboljšanje statusa prostovoljnih gasilcev se bodo izvajale v vsem srednjeročnem obdobju in skladno s prizadevanji za izboljšanje statusa vseh prostovoljnih reševalcev.

Še naprej bomo urejali ukrepanje oziroma zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah v daljših enocevnih in dvocevnih predorih, v ospredju bodo predvsem usposabljanje (merila za usposabljanje »portalnih« gasilcev), način aktiviranja glede na vrsto nesreče (stopnje aktiviranja) in posodobitev regijskih načrtov zaščite in reševanja za nesreče v predorih. Z usmerjanjem priprav oziroma opremljenosti za zaščito, reševanje in pomoč ob prometnih nesrečah na avtocesti v Prekmurju oziroma na drugih avtocestnih odsekih, ki nimajo odstavnih pasov, bomo obravnavali poseben zahteve za izvajanje intervencij na tako zahtevnih odsekih.

Število gasilskih enot (46), ki so določene za izvajanje nalog širšega pomena, se predvidoma ne bo povečevalo. Na območjih, ki so po času aktiviranja slabše pokrita z gasilskimi enotami širšega pomena, se bodo na podlagi časovne dosegljivosti gasilskih enot širšega pomena določila območja dvojnega aktiviranja oziroma se bodo določile dodatne gasilske enote pod pogojem, da so že ustrezno opremljene in usposobljene za reševanje v cestnem prometu. Pregledani bodo občinski načrti aktiviranja gasilskih enot in urejena hkratna aktiviranja lokalnih gasilskih enot ob intervencijah širšega pomena (hkrati z gasilskimi enotami širšega pomena), če to zaradi ustrezne odzivnosti pristojnih gasilskih enot širšega pomena ni nujno (čas prispetja do 20 minut).

Ob upoštevanju tehničnih standardov interoperabilnosti, predvsem Uredbe Komisije (EU št. 1303/2014 z dne 18. novembra 2014) o tehnični specifikaciji za interoperabilnost v zvezi z »varnostjo v železniških predorih« železniškega sistema EU, se bodo s strani upravljavca javne železniške infrastrukture za reševanje v predorih pregledala in skladno z načrtom reševanja v železniških predorih dopolnila opremljenost gasilskih enot, določenih za reševanje v teh predorih.

Skladno z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju se bodo začeli načrtno usposabljati tudi gasilci z manj ogroženih območij, ki so s tem

načrtom predvideni za pomoč ob velikih požarih v zahodnem delu države. Regijska gasilska poveljstva bomo opremili in usposobili za vodenje velikih intervencij, pri katerih sodelujejo gasilci iz celotne regije ali iz več regij.

Znotraj gasilskih organizacij bomo spodbujali organiziranje, opremljanje in usposabljanje ekip prve pomoči v gasilskih enotah in skladno z ocenami ogroženosti tudi ekip za reševanje na vodi in iz nje.

6.3.2.3 Gorska reševalna služba

Gorska reševalna zveza Slovenije bo nadaljevala načrtno posodabljanje in nadomeščanje zaščitne ter reševalne opreme in intervencijskih vozil. Kupljena bo posebna oprema za reševanje ob nesrečah med prostočasnimi aktivnostmi, kot so jadralno padalstvo, soteskanje, gorsko kolesarjenje in druge, pri katerih posredujejo gorski reševalci. Del investicijskih sredstev bo namenjen tudi nakupu opreme za reševanje iz visokih objektov, z žičnic in drugih naprav.

Vzpostavljen bo učni center gorske reševalne službe. Gorski reševalci bodo sodelovali na usposabljanjih za druge vrste nesreč (nesreče na vodi, nesreče v urbanih okoljih). Skupaj z drugimi reševalnimi službami in upravljavci smučišč se bosta nadaljevala usposabljanje in opremljanje s posebno opremo za reševanje z žičniških naprav.

Povečalo se bo moštvo pri tistih postajah, pri katerih se je bistveno povečalo število reševanj. Tudi vnaprej se bodo zagotavljale in izboljševale razmere za stalno poletno dežurstvo reševalcev, ko je obisk gora največji, postopoma pa naj bi se to obdobje podaljševalo.

6.3.2.4 Jamarska reševalna služba

Jamarska reševalna služba bo nadaljevala načrtno večletno posodabljanje in dopolnjevanje zaščitne in reševalne opreme ter voznega parka reševalnih centrov. Kupljena bo posebna oprema, ki jo jamarski reševalci potrebujejo za ukrepanje pri zahtevnih vrstah nesreč (reševanje iz globokih jam, vodnih jam, sotesk, z/iz visokih objektov, z žičnic in podobno), vključno z novim avdio-video komunikacijskim sistemom za reševanje.

Nadaljevalo se bo usposabljanje na vseh področjih, na katerih je mogoče uporabiti vrvno tehniko, ter aktivnosti za zagotovitev reševalnih specialnosti jamar miner in jamar potapljač. Jamarski reševalci bodo sodelovali tudi pri usposabljanjih za reševanje z žičniških naprav. Redno se bodo izvajale vaje reševanja iz jam, izza jamskih sifonov, žičnic, sotesk, visokih zgradb ter reševanja ob drugih nesrečah, predvsem s sodelovanjem različnih reševalnih služb. Med aktivne jamarske reševalce bomo poskušali privabiti večje število zdravnikov in medicinskega osebja. Vsi pripravniki in jamarski reševalci se bodo usposobili za bolničarje prve pomoči.

Vzpostavljen bo elektronski kataster jam. Enota jamarskih reševalcev bo vključena v prostovoljni nabor zmogljivosti civilne zaščite EU.

Pripravljena bodo izhodišča in merila za sistemsko spremljanje vstopov v jame.

6.3.2.5 Podvodna reševalna služba

Podvodna reševalna služba bo tudi v naslednjem obdobju zagotavljala kadrovske, materialne in organizacijske razmere za operativno delovanje reševalnih postaj, in sicer za iskanje pogrešanih in reševanje ponesrečenih v vodi, sodelovanje pri reševanju ob poplavih ter pri opravljanju nujnih zaščitnih in drugih ukrepov zaradi preprečitve ali ublažitve posledic nesreč na vodah. Nadaljevala se bosta izobraževanje in usposabljanje potapljačev reševalcev zaradi vzdrževanja stalne in visoke stopnje usposobljenosti ter pripravljenosti za izvajanje intervencij ob nesrečah v vodi. Posebna pozornost bo namenjena stimulaciji in motivaciji lokalnih skupnosti, gospodarskih družb in upravljavcev objektov na ali ob vodi, da skladno s posebnostmi ogroženosti sodelujejo pri zagotavljanju razmer za usposabljanje in reševalne aktivnosti podvodnih reševalcev.

Na podlagi analize delovanja bodo opravljene postopne spremembe organizacije službe. Dopolnili in posodobili bomo potapljaško in reševalno opremo, zlasti z ustreznimi plovili za reševanje na vodi in iz nje. Posodabljeni se bodo začela intervencijska vozila reševalnih postaj oziroma reševalnih skupin.

Podvodna reševalna služba bo ustrezno stopnjo zaščite in reševanja zagotavljala s preventivno in učinkovito operativno reševalno dejavnostjo, ki bo temeljila na primerni tehnični opremljenosti in zadostni ter ustrezno usposobljeni kadrovske strukturi. Povečalo se bo sodelovanje s sorodnimi reševalnimi službami, predvsem na področjih, na katerih so mogoči sinergijski učinki.

6.3.2.6 Enote reševalnih psov

Kinološka zveza Slovenije in Zveza reševalnih psov Slovenije bosta zagotavljali pripravljenost in operativno usposobljenost vodnikov s psi za iskanje, reševanje in nudenje pomoči preživelim v ruševinah ter iskanje pogrešanih oseb. Posebna pozornost bo namenjena reševalnim psom, ki bodo sodelovali v Državni enoti za hitre reševalne intervencije.

Pripravljena bosta nacionalna preizkusa pripravljenosti reševalnih psov za reševanje v ruševinah in za iskanje pogrešanih oseb, na podlagi katerih se bodo izvajala redna preverjanja pripravljenosti reševalnih psov za sodelovanje v teh enotah. Povečan poudarek bo na zagotavljanju osebne zaščitne opreme in zmogljivosti za prevoz reševalnih psov ter nakupu novih intervencijskih vozil.

6.3.2.7 Enote za postavitve začasnih naselij

Zveza tabornikov Slovenije in Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov bosta še naprej izboljševala in razvijala pripravljenost enot na državni in regijski ravni za postavitve začasnih bivališč ob naravnih nesrečah. V sodelovanju z URSZR ter drugimi

enotami in službami, vključenimi v sistem ZRP, bo kot projekt razvit model namestitvene enote in usposobljene ekipe za vodenje začasnih naselij. Uresničen bo tudi projekt namestitve ogroženih prebivalcev ob naravnih nesrečah.

Organizirana bo enota za hiter odziv ob večji naravni nesreči, ki bo opremljena in usposobljena za postavitve tako imenovanih kriznih centrov (nujna oskrba prebivalcev). Za delovanje enote bo zagotovljeno tovorno vozilo.

V vseh regijah (13) bomo načrtovali organizacijske in druge rešitve za začasno nastanitev določenega števila (okoli 1000) ogroženih oseb v stacionarnih objektih.

6.3.2.8 Stacionariji, nastanitvene enote ter ekipe za prvo pomoč

V stacionarnih in nastanitvenih enotah za nastanitev v poljskih razmerah bo oprema prilagojena in posodobljena skladno s predpisi in standardi za namestitve začasno ogroženih prebivalcev. Ohranjen bo stacionarij v Mariboru za nastanitev ogroženih v terenskih razmerah. Območna združenja Rdečega križa Slovenije bodo organizirala ekipe za nastanitev v stacionarnih objektih v Ljubljani, Novem mestu in Novi Gorici. Pripravljen in izveden bo program usposabljanja za vodenje namestitvenih enot.

V Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS, enota Logatec bo postavljena nastanitvena zmogljivost za posebne kategorije ogroženih.

URSZR bo v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije ter Zdravstveno fakulteto Univerze v Ljubljani nadaljevala razvoj, opremljanje in usposabljanje enot za zdravstveno oskrbo v mobilnem stacionariju ROLE 2.

Rdeči križ Slovenije bo načrtno in usklajeno z drugimi nevladnimi organizacijami nadaljeval organizacijo, opremljanje in usposabljanje ekip prve pomoči, cilj je organizirati 200 ekip, ki lahko delujejo na območju vse države. Vsako območno združenje naj bi imelo vsaj eno usposobljeno in opremljeno ekipo oziroma ustrezno število ekip glede na ogroženost in število prebivalcev. Program za usposabljanje bolničarjev bo glede na novo znanje posodobljen, uvedeno bo dopolnilno usposabljanje vsaki dve leti. Člani ekip za prvo pomoč se bodo usposobili tudi za dajanje psihološke pomoči prizadetemu prebivalstvu ob naravnih ali drugih nesrečah.

6.3.2.9 Poizvedovalna služba

Rdeči križ Slovenije bo skladno z javnimi pooblastili in v sodelovanju z ministrstvi za notranje in zunanje zadeve ter URSZR nadaljeval razvoj, krepitev in vodenje poizvedovalne službe. Del poizvedovalne službe bo popolnjeval stacionarni in mobilni informacijski center pri URSZR.

Poizvedovalna služba se bo vključila v priprave in izvajanje nalog ob večjih naravnih in drugih nesrečah ter v evakuacije ob nesreči v Nuklearni elektrarni Krško in ob morebitni evakuaciji slovenskih državljanov zaradi neposredne ogroženosti iz držav, v katerih potekajo oboroženi spopadi.

6.3.2.10 Druge nevladne organizacije

Na državni ravni se bo nadaljevalo sodelovanje tudi z drugimi nevladnimi organizacijami, ki se skladno s predpisi ob naravnih in drugih nesrečah vključujejo v ZRP. Zveza radioamaterjev Slovenije bo zagotavljala rezervne komunikacijske povezave za organe vodenja zaščite, reševanja in pomoči, popolnjevanje enot za zveze in premični komunikacijski center za podporo organom vodenja tudi na državni ravni.

V nadzor državnega ozemlja iz zraka v obdobju povečane požarne ogroženosti in akvatorija ob onesnaženju morja se bodo tudi v prihodnje vključevali letalski klubi.

V občinah bomo spodbujali vključevanje reševalnih služb in sestav, ki jih organizirajo nevladne organizacije, v lokalne sile za ZRP, pri čemer ne sme prihajati do prekrivanja nalog, ki se izključujejo in jih ima posamezna služba v občini oziroma na regijski ali državni ravni glede na vrsto in naloge nevladne organizacije.

6.3.2.11 Nujna medicinska pomoč

Nadaljevale se bodo aktivnosti za načrtnejšo širšo in celovitejšo podporo službi nujne medicinske pomoči v sistemu opazovanja, obveščanja in alarmiranja, predvsem z vidika zagotavljanja informacijsko-komunikacijskih storitev, uporabe geografskega informacijskega sistema za zaščito in reševanje ter drugih infrastrukturnih zmogljivosti, kot so sredstva oziroma radijski sistem zvez.

Na področju opremljanja bomo nadaljevali posodabljanje, dopolnjevanje in povečevanje medicinske opreme na predbolnišnični ravni. Na tej ravni bomo prednostno poskušali zagotoviti zahtevnejšo medicinsko opremo (na primer defibrilator, respirator, perfuzor itn.), ki je količinsko zelo omejena. Proučili bomo možnosti, da bi se pripravila in zagotovila dodatna rezervna medicinska oprema tudi za bolnišnico.

Dopolnili bomo medresorski načrt uporabe državnih zrakoplovov ob naravnih in drugih nesrečah ter izvedli pilotski projekt delovanja združene zmogljivosti Helikopterske nujne medicinske pomoči in Gorske reševalne zveze Slovenije. Ta zmogljivost bo namenjena nujni medicinski pomoči v vseh okoliščinah, tudi na zahtevnih terenih oziroma v gorah. Začeli bomo aktivnosti za nakup namensko opremljenih helikopterjev za helikoptersko nujno medicinsko pomoč in reševanje v gorah.

Proučili bomo upravičenost in možnosti izvajanja helikopterske nujne medicinske pomoči tudi v drugih krajih, bolj oddaljenih od ljubljanskega letališča (na primer v Pomurju).

6.3.2.12 Zmožljivosti Slovenske vojske

Slovenska vojska bo pri ZRP sodelovala na podlagi načrta delovanja VIHRA skladno s svojo organiziranostjo in opremljenostjo. Določene enote SV se posebej opremljajo in usposablajo za dopolnitev sil ZRP. Enote Slovenske vojske bodo, če bo treba, pomagale pri zaščiti premoženja in prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah, pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč, gašenju požarov v naravi, pri zračnem in cestnem transportu osebja in sredstev za reševanje, pri odpravljanju posledic radiološke, biološke ali kemične kontaminacije ter evakuaciji in reševanju prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah.

Helikopterske zmožljivosti Slovenske vojske se bodo tudi v prihodnje v glavnem opremljale in uporabljale za gašenje požarov v naravnem okolju in za podporo gorskemu reševanju.

Slovenska vojska bo za reševanje v gorah na vojaškem delu letališča Jožeta Pučnika na Brniku vsak dan v vidnem delu dneva zagotavljala helikopter v visoki stopnji pripravljenosti. Dežurna posadka bo poleg reševanja v gorah in na težko dostopnih območjih izvajala tudi nujne helikopterske prevoze v okviru helikopterske nujne medicinske pomoči. Če bo treba, bo lahko razmeroma v kratkem času zagotovila še dodatni helikopter.

Proučili bomo možnosti za skupen nakup zaščitne in reševalne opreme za reševalne službe, Policijo in Slovensko vojsko za delo v razmerah radiološke, kemične in biološke kontaminacije.

6.3.2.13 Policija

Policija bo skladno s svojimi zmožljivostmi in pooblastili sodelovala pri opravljanju nalog na področju ZRP. Večji poudarek bo namenjen opremljanju in usposabljanju za delo ob naravnih, množičnih in drugih nesrečah doma ter posredovanju reševalne in humanitarne pomoči tujini. Več aktivnosti policije bo usmerjenih tudi v usposabljanje za iskanje pogrešanih oseb in ogleda množičnih nesreč (sodelovanje s silami ZRP na lokalni, regijski in državni ravni). Policija bo optimizirala oziroma povečala tudi število pomožnih policistov, ki lahko nadomeščajo aktivne policiste oziroma neposredno sodelujejo pri izvajanju policijskih nalog tudi ob naravnih in drugih nesrečah. Policija bo izvedla tudi usposabljanja vodstvenih struktur za štabne oblike dela ob naravnih in drugih nesrečah ter zagotovila opremo za njihovo delo v štabih ali operativnih skupinah.

Helikopterske zmožljivosti Policije bodo usmerjene v glavnem v podporo službi nujne medicinske pomoči in v helikopterske prevoze obolelih do zdravstvenih organizacij oziroma med zdravstvenimi ustanovami.

6.3.2.14 Druge zmožljivosti

Za ukrepanje ob naravnih in drugih nesrečah bo še naprej zagotovljena stalna pripravljenost Ekološkega laboratorija z mobilno enoto (ELME), Enote za reševanje ob nesrečah s klorom in drugimi jedkimi snovmi (TKI Hrastnik), Mobilne enote z ekološkim

laboratorijem (MEEL), Inštituta za mikrobiologijo in parazitologijo (VF-IMP), Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo (MF-IMI), Nacionalnega inštituta za biologijo (NIB), Zavoda za varstvo pri delu, Mobilne enote za meteorologijo in hidrologijo (MEMH), Enote za jamsko reševanje Premogovnika Velenje in Enote za identifikacijo oseb (MF-EIO).

Skladno s finančnimi možnostmi se bodo v okviru sofinanciranja dejavnosti na področju ZRP zagotavljala sredstva za posodabljanje opreme in širitev posebnih programov oziroma storitev za preprečevanje nesreč oziroma omejevanje posledic nesreč.

Nadaljevali bomo program aktivnosti in ukrepov v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter Ministrstvom za infrastrukturo za zagotovitev ustrezne službe, vključno s posebnim namenskim plovilom, ki bi ob upoštevanju drugih zmogljivosti lahko uspešno posredovala ob nenadnem onesnaženju morja (mazut, naftni derivati).

6.3.2.15 Zagotavljanje sil zaščite in reševanja za sodelovanje v mednarodnih reševalnih intervencijah

Nadaljeval se bo razvoj zmogljivosti za povečanje učinkovitosti reševalne pomoči, ki jo Republika Slovenija zagotavlja drugim državam, predvsem znotraj Državne enote za hitre reševalne intervencije Civilne zaščite (enota EHI). Znotraj te enote se bodo razvijali tako imenovani moduli za vključevanje v sistem modulov EU, in sicer enote za tehnično reševanje ob potresih, za prečrpavanje večjih količin vode, za reševanje na vodi, za tehnično potapljanje, za reševanje in gašenje požarov v visokogorju in za reševanje iz tujih jam. Te modularne enote bodo certificirane po standardih, ki bodo oblikovani znotraj mehanizma civilne zaščite EU.

Zagotovili bomo nadaljnje usposabljanje strokovnjakov ter pripadnikov enot za zaščito in reševanje za sodelovanje v mednarodnih reševalnih intervencijah znotraj programa usposabljanja mehanizma civilne zaščite EU, skladno z dodeljenimi nacionalnimi kvotami, ter znotraj programa usposabljanja OZN. URSZR bo nadaljevala tudi programe usposabljanja strokovnjakov ter pripadnikov enot za zaščito in reševanje tretjih držav. Zagotavljali bomo operativno pripravljenost enot za zaščito in reševanje ter strokovnjakov za napotitev na mednarodne reševalne intervencije in druge misije s področja civilne zaščite. Spodbujala se bo vključitev tehničnih strokovnjakov s posebnimi vrstami znanja v zmogljivosti civilne zaščite EU.

7 USMERITVE ZA IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Prednost bo namenjena posodobitvi in povečanju infrastrukturnih zmogljivosti v izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu (gradnja požarne hiše 3, gradnja garderob in garaž, nakup simulatorja za zahtevno reševanje z višin in iz globin) ter nadaljevanju načrtnega posodabljanja in širjenja programov usposabljanja organov vodenja, pripadnikov in reševalcev ter enot in služb, ki opravljajo najzahtevnejše naloge zaščite, reševanja in pomoči.

Poleg razvijanja usposabljanja na različnih vsebinskih področjih bo večja pozornost namenjena skupnim usposabljanjem pripadnikov različnih struktur, vključenih v sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (sile ZRP, Policija, Slovenska vojska, nujna medicinska pomoč), saj je temeljno poznavanje aktivnosti in posebnosti posredovanja drugih struktur eden bistvenih pogojev za uspešno sodelovanje ob nesreči.

Načrtno in usklajeno z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev, Gasilsko zvezo Slovenije in drugimi nevladnimi organizacijami, ki so vključene v ZRP, pa se bodo dopolnjevali in posodabljali temeljni in dopolnilni programi usposabljanja, ki jih izvajajo te organizacije za svoje reševalne sestave. Pomagali bomo tudi pri razvoju vadišč in drugih zmogljivosti, ki jih za svoje potrebe razvijajo občine ali posamezne reševalne službe, zlasti pa nevladne organizacije, še posebej pa pri razvoju regijskih gasilskih poligonov.

V enoti Sežana se bo nadaljevala gradnja poligonskega dela s poudarkom na opremljenosti in objektih za izvajanje programov, povezanih z varstvom pred požari v naravnem okolju, ter za izvajanje temeljnih oblik usposabljanja (vroči trening) operativnih gasilcev.

Usklajeno z Zavodom za gozdove Republike Slovenije se bodo pripravljale razmere za ustanovitev mediteranskega centra za varstvo pred požari v naravnem okolju.

V enoti Pekre se bodo nadaljevali postopki pridobitve zemljišča za razvoj poligonov, namenjenih praktičnemu usposabljanju, obnovljen pa bo tudi objekt. V enoti Logatec bo opravljena adaptacija nastanitvenega objekta.

V sodelovanju s Slovensko vojsko bodo razvite in zagotovljene vadbene zmogljivosti na letališču Cerklje ob Krki za usposabljanje letaliških gasilcev, gasilcev, ki so vključeni v opravljanje nalog ob letalski nesreči, oziroma reševalcev, ki opravljajo naloge ZRP s pomočjo zrakoplovov.

V Gasilski šoli v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu se bo nadaljevalo usposabljanje kandidatov za pridobitev poklica gasilec po poklicnem standardu gasilec tako, da bo usposabljanje izvedeno predvidoma enkrat na leto. Izvajalo pa se bo tudi usposabljanje gasilcev po drugih zahtevnejših programih usposabljanja, uveden bo sistem obnovitvenih usposabljanj za poklicne gasilce in gasilske enote širšega pomena.

Nadaljevali bomo pripravo za sprejetje medresorsko usklajenega strateškega dokumenta za organiziranje in izvajanje pomoči žrtvam nesreč, ki vključuje psihološko pomoč reševalcem in psihosocialno pomoč prebivalcem.

Novi programi se bodo uveljavljali tudi kot oblika pomoči državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam za vstop v EU oziroma državam v širši regiji, vključno s Pobudo za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za Jugovzhodno Evropo. Prizadevali si bomo za pridobitev mednarodnih tečajev iz programa mehanizma civilne zaščite EU in drugih mednarodnih okvirov. Za zagotavljanje kakovosti izvedbe različnih izobraževalnih in drugih programov bomo načrtno širili krog strokovnih sodelavcev in predavateljev za učiteljski zbor Izobraževalnega centra za zaščito ter reševanje in njegovih treh enot.

Še naprej bomo razvijali, organizirali in izvajali različna mednarodna usposabljanja z aktualnimi vsebinami in dobrimi praksami za zmanjševanje tveganj za nesreče in ukrepanje ob nesrečah, s poudarkom na Programu usposabljanja za varstvo pred nesrečami (Disaster Management Training Programme) znotraj Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za JV Evropo.

Še naprej si bomo prizadevali, da se bo v osnovnih šolah v čim večjem obsegu izvajal izbirni predmet varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma se bodo ustrezne vsebine s področja ZRP vgradile v druge predmete. Te aktivnosti se bodo izvajale usklajeno in povezano zlasti z Rdečim križem Slovenije in Gasilsko zvezo Slovenije.

Izpopolnili bomo normativne rešitve za celovito ureditev usposabljanja na področju ZRP, pri čemer bo večji poudarek namenjen kakovosti različnih programov usposabljanja.

V prihodnjem obdobju bomo spodbujali pripravo in organizacijo teoretičnih vaj na lokalni, regijski in državni ravni. V vajah celovitega preverjanja pripravljenosti na naravne in druge nesreče bo poudarek na preverjanju pripravljenosti za odziv na vremensko pogojene nesreče, množične nesreče v prometu in nesreče, za katere so pripravljeni državni načrti zaščite in reševanja ter jih je treba preverjati v določenih časovnih presledkih.

Organizirane bodo vaje regijskega in državnega pomena (vaje reševanja iz jam, izza jamskih sifonov, žižnic, sotesk, visokih zgradb, ruševin in drugih težko dostopnih krajev), pri katerih je mogoče uporabiti vrhno reševalno tehniko. Redno bodo potekala usposabljanja za ekipo za širjenje ožin ter ekipo za reševanje izza sifonov. Za bolničarje bo treba usposobiti večje število reševalcev in organizirati ekipe prve pomoči tudi znotraj Jamarske reševalne službe.

Policija bo vključena v aktiven sistem usposabljanja pod pokroviteljstvom URSZR na vseh področjih, vključno z mednarodnimi oblikami usposabljanj oziroma zagotavljanja pomoči državam, ki jih prizadenejo naravne nesreče.

Še naprej bomo organizirali in izvajali tečaje za ukrepanje ob množičnih nesrečah po evropskem modelu načrtovanja in ukrepanja zdravstvenih zavodov v primeru množičnih nesreč. Poleg tega bo treba za zdravstvene delavce zagotoviti izobraževanje za ukrepanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi (kemičnimi, biološkimi, radiološkimi in jedrskimi). Financirane bodo tudi druge oblike izobraževanja in usposabljanja, kot je na primer vsakoletno strokovno tekmovanje ekip nujne medicinske pomoči.

Pripravljeni bodo programi izobraževanja in usposabljanja ter izvedeni seminarji in delavnice ter druge oblike, namenjene obveščanju, usposabljanju in ozaveščanju za varovanje kulturne dediščine ob naravnih in drugih nesrečah, vključno s prilagajanjem na podnebne spremembe. Vse te aktivnosti bodo namenjene strokovnjakom za varovanje kulturne dediščine (konservatorji, kustosi, restavratorji itn.), lastnikom, posestnikom in upravljavcem kulturne dediščine, enotam in silam, vključenim v sistem ukrepanja ob naravnih in drugih nesrečah (gasilci, Civilna zaščita itn.), prostorskim načrtovalcem, projektantom ter drugi zainteresirani javnosti.

URSZR bo skupaj z nevladnimi organizacijami in medijskimi hišami, ki so vključene v varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, nadaljevala z razvojem in spodbujanjem bolj načrtnih in organiziranih oblik obveščanja javnosti o morebitni ogroženosti, seznanjanja in usposabljanja prebivalstva z različnimi neobveznimi oblikami funkcionalnega usposabljanja za ZRP ter še posebno za osebno in vzajemno zaščito. Pri tem se bo bolj načrtno vzpostavilo sodelovanje z nevladnimi organizacijami, katerih dejavnost je varovanje okolja, s čimer spodbujajo tudi preventivne dejavnosti pri preprečevanju oziroma zmanjševanju nesreč. URSZR bo nadaljevala tudi pripravo strokovnih podlag za izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter napotke prebivalcem za ravnanje ob nesrečah (zgibanke, TV-spoti, filmi in podobno).

8 SMERNICE ZA RAZISKOVALNO-RAZVOJNO DELO

Skladno s temeljnimi cilji razvoja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami bomo v celotnem srednjeročnem obdobju načrtno nadaljevali raziskovalno-razvojno delo, predvsem z razvojnoraziskovalnimi nalogami ter posameznimi uporabnostnimi raziskavami in študijami.

Raziskovalno-razvojno delo bo obsegalo zlasti:

- pripravo študij primerov za večje nesreče (vzroki, posledice, sanacija, scenariji za odpravljanje vzrokov);
- posodabljanje informacijskega sistema zaščite in reševanja ter njegovo povezljivost s ponudniki informacij in uporabniki;
- uvedbo novih tehnologij za podporo ukrepanju, vodenju in poveljevanju;
- uvedbo novih tehnologij in nadgradnjo sedanjih za dostop do podatkov in njihovo izmenjavo;
- nadgradnjo sistemov za zagotavljanje kakovostnih storitev v omrežju ZARE ter zgodnje opozarjanje in razglašanje nevarnosti;
- razvoj metod za ocenjevanje stopnje ogroženosti;
- razvoj metod za ocenjevanje škode ter drugih posledic nesreč;
- posodobitev ocen ogroženosti;
- nadgraditev sistema za satelitsko daljinsko zaznavanje ob naravnih nesrečah in lasersko skeniranje pomembnih območij;
- nadgraditev kemičnega in biološkega izvidovanja, baze nevarnih snovi ter postopkov za detekcijo in identifikacijo nevarnih snovi;
- zagotovitev učinkovitega ravnanja in ukrepanja ob onesnaženju celinskih voda z nevarnimi snovmi;
- raziskave za zaščito pred onesnaženjem kraških voda ob nesrečah z nevarnimi snovmi;
- pripravo scenarijev posledic naravnih in drugih nesreč;
- razvoj sodobnih metod in tehnologij za povečanje požarne varnosti;
- razvoj sodobnih metod in tehnologij za povečanje potresne odpornosti objektov;
- nadgradnjo postopkov zaščite in reševanja ob zmanjšani vidljivosti;
- nadgradnjo pripomočkov za izobraževanje in usposabljanje;
- razvoj materialno-tehničnih sredstev za zaščito in reševanje;
- pripravo spletnih portalov z vsebinami, prek katerih bodo prebivalci lahko dostopali do informacij, ki se nanašajo na naravne in druge nesreče;

- vzdrževanje aplikacij, ki so bile pripravljene znotraj razvojnoraziskovalnih nalog in služijo kot pripomoček pri načrtovanju ter vodenju aktivnosti zaščite in reševanja.

Poseben poudarek bo namenjen raziskovalnim in razvojnim projektom, pri katerih bo mogoče uporabljati rezultate tako v obrambnem sistemu, še posebej v SV, kot v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter sistemu notranje varnosti. Načrtno bomo usmerjali aktivnosti za vključevanje v mednarodne projekte mehanizma EU na področju civilne zaščite, notranje varnosti ter raziskav in inovacij, v projekte, ki se nanašajo na sodelovanje ob velikih naravnih in drugih nesrečah. Zagotavljali bomo strokovno podporo drugim evropskim projektom.

9 ODPRAVLJANJE POSLEDIC NESREČ TER ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH IN DRUGIH SREDSTEV ZA VARSTVO PRED NARAVNIH IN DRUGIMI NESREČAMI

9.1 OCENJEVANJE ŠKODE IN ODPRAVLJANJE NEPOSREDNIH POSLEDIC NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ

Škodo, nastalo v naravnih in drugih nesrečah, bodo ocenjevali usposobljenimi cenilci po predpisani metodologiji in ob rednem vzdrževanju ter nadgrajevanju aplikacije AJDA. Izpopolnjena bo metodologija za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče, po kateri je mogoče zagotoviti državno pomoč. Pri tem se bodo upoštevale rešitve, ki veljajo v EU. Prednostno se bo razvijala informacijska podpora sistema ocenjevanja škode v kmetijstvu in na stvareh, vključno z ocenjevanjem škode na objektih in območjih kulturne dediščine. Nadaljevalo se bo usposabljanje komisij za ocenjevanje škode in ocenjevanje poškodovanosti objektov ter zagotavljanje razmere za njihovo delo. Uveden bo sistem izdajanja potrdil o usposobljenosti cenilcev na vseh ravneh.

Na podlagi dosedanjih izkušenj bomo proučili možnost uveljavitve enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč.

Oblikovali bomo merila in določili pogoje za dajanje državne pomoči po vrstah, ukrepih in višini ob različnih nesrečah, ki bodo zagotavljali enako obravnavo fizičnih in pravnih oseb ob različnih vrstah nesreč. Prav tako bomo uredili način zbiranja podatkov in vrste opravičljivih interventnih stroškov (stroškov intervencij ob velikih nesrečah).

Proučili bomo normativno in drugo ureditev postopkov za urejanje tehnične, gradbene in druge dokumentacije za izvajanje neposredne sanacije pri odpravi posledic velikih nesreč. Če bo treba, bomo predlagali spremembe in dopolnitve, ki bodo poenostavile postopke, zlasti pa skrajšale čas med nesrečo in začetkom trajne sanacije ter hkrati zagotavljale racionalne in ekonomsko učinkovite ter sprejemljive rešitve. Ob večjih nesrečah, v katerih bo nastala škoda na objektih, bo predvidoma uveljavljeno delovanje enotne svetovalne službe, ki bo olajšala odpravo posledic nesreče. V gozdarstvu bodo pripravljene načrti sanacije za odpravljanje posledic naravnih ujm, požarov, nevarnih bolezni in škodljivcev na gozdnem drevju, ko je prizadetih več občin in regij.

9.2 ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH IN DRUGIH SREDSTEV

Do leta 2022 se bodo zagotavljala sredstva za izvajanje temeljnih nalog zaščite, reševanja in pomoči, določenih z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami na lokalni, regijski in državni ravni, da se za delovanje sistema ne bodo zmanjšale materialne podlage. Na državni ravni večino teh nalog izvaja URSZR v naslednjem obsegu:

v tisoč EUR

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
35.327	33.786	33.649	36.999	38.109	39.633	41.218

Najpomembnejši programi, ki se bodo izvajali v obravnavanem srednjeročnem obdobju v pristojnosti URSZR, bodo:

- zagotavljanje delovanja informacijsko-komunikacijskega sistema zaščite in reševanja, znotraj katerega se zagotavljata tudi nakup siren javnega alarmiranja in posodobitev centrov za obveščanje, s čimer se program zaradi omejenih proračunskih možnosti od leta 2011, ki je določeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, podaljšuje do leta 2022. Deloma se bo znotraj evropske kohezijske politike nakup siren zagotavljal iz sredstev kohezijskega sklada.

v tisoč
EUR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Proračun	0	12	4.597	2.562	2.664	2.771	2.882
Kohezija	0	1.499					
Skupaj	0	1.511	4.597	2.562	2.664	2.771	2.882

- oblikovanje državnih rezerv in opremljanje enot za zaščito, reševanje in pomoč:

v tisoč
EUR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Proračun	520	897	1.599	579	602	626	651
Požarni sklad	914	941	979	1018	1059	1101	1145

Skupaj	1.434	1.838	2.578	1.597	1.661	1.727	1.797

- dograditev enot za usposabljanje na področju zaščite in reševanja v Sežani in Pekrah:

v tisoč
EUR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Proračun	240	100	100	267	278	289	300
Požarni sklad	110	113	117	122	127	132	137
Skupaj	350	213	217	389	405	421	438

Največje težave bodo pri sredstvih za zagotavljanje pripravljenosti in delovanje sistema v občinah, ki so temelj sistema varstva pred nesrečami, če bo prišlo do nadaljnega zaostrovanja in podaljševanja gospodarske recesije. Leta 2016 naj bi predvidoma ta sredstva v vseh občinah ostala na ravni leta 2015 in se gibala okoli 48 milijonov evrov, kar je bila tudi poraba občin za ta namen. Za nadaljnje izpopolnjevanje ter izboljšanje pripravljenosti in delovanja sil za ZRP bi morala v naslednjih letih ta sredstva postopoma naraščati.

V obdobju, ki ga obsega ta program, si bomo prizadevali, da se proračunska sredstva na državni in lokalni ravni za programe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ne bodo zmanjševala, temveč se bodo ti viri ustrezno povečali, za kar bodo pripravljeni predlogi, ki bi jih bilo treba umestiti v ustrezne zakonske in podzakonske akte.

Temeljnih meril za zbiranje, razdeljevanje in porabo sredstev požarne takse ne bomo spreminjali, spremeniti oziroma dopolniti pa bo treba merila za delitev požarne takse občinam, na podlagi novih ali posodobljenih ocen ogroženosti (tveganj). Od skupnih sredstev požarne takse bo 70 odstotkov, ki jih prejemajo občine, še naprej namenjenih investicijski porabi, da se tako načrtno nadaljujeta posodabljanje in nadomeščanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter vozil.

Sredstva požarnega sklada na državni ravni se bodo namenjala tudi za zahtevnejšo in specialno opremo za delovanje gasilskih enot pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči ob posebnih ali aktualnih vrstah nesreč (gasilske lestve – platforme, čolni itn.) ter pri nakupu opreme, vozil ter gradnji vadbenih objektov za zahtevnejše oblike usposabljanja gasilcev v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS.

Pri sofinanciranju nalog na področju zaščite, reševanja in pomoči bomo upoštevali spremembe v organiziranosti, ogroženosti in opremljenosti posameznih služb in sestav, bistveno povečano število nesreč enake vrste ter nove naloge, ki jih bodo te enote ali službe začele opravljati.

Prizadevali si bomo, da se za uresničevanje posameznih projektov zagotovi sofinanciranje iz evropskih skladov.

Še naprej si bomo prizadevali, da se v sistemu financiranja občin iz proračuna določijo in upoštevajo merila, zlasti glede ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč, ki vplivajo na obseg nalog in s tem tudi obveznosti občin pri financiranju nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami iz občinske pristojnosti.

Za zmanjšanje potresne nevarnosti in s tem posledic učinkov potresa je treba sprejeti in začeti uresničevati program protipotresne sanacije stanovanjskih in pomembnih javnih objektov vzgoje in izobraževanja, varstva otrok, nege posebnih skupin prebivalstva, zdravstva in drugih javnih dejavnosti, industrijskih in infrastrukturnih objektov.

Nujno je tudi ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev o potrebnosti strokovnih pristopov k prenovi objektov, ki bi lahko poslabšali potresno varnost.

Skladno z rastjo proračunskih sredstev bomo nadaljevali vsakoletne razpise sofinanciranja za izenačevanje opremljenosti gasilske in drugih reševalnih služb med občinami, ki imajo slabše razvojne oziroma materialne možnosti, da bi tako dosegli do največ 40-odstotno sofinanciranje nakupa gasilske in druge zaščitne ter reševalne opreme glede na nabavno vrednost z davkom na dodano vrednost.

V občinah zahodno in južno od črte Bovec–Tolmin–Postojna–Ilirska Bistrica bomo nadaljevali program za izboljšanja priprav za varstvo pred požari v naravnem okolju, ki poleg organizacijske krepitve gasilstva obsega nakup ali sofinanciranje nakupa tipizirane in s kategorizacijo usklajene gasilske zaščitne in reševalne opreme, namenske opreme za gašenje požarov v naravnem okolju ter osebne in skupne zaščitne opreme za to vrsto nesreč. Poskrbeli bomo za zagotavljanje rezerv potrošnih sredstev in osnovne opreme za gašenje požarov v naravnem okolju. Program obsega tudi širjenje videonadzora in informacijsko-komunikacijskih sistemov in naprav ter druge aktivnosti, neposredno povezane z varstvom pred požari v naravnem okolju.

Enako se bodo kot program državnega pomena nadaljevale aktivnosti za zagotovitev posebne opreme in sredstev, posebnega namenskega plovila, komunikacijskih in drugih sredstev, organizacijskih ter drugih rešitev, nujnih za nadaljnje vzpostavljanje ustrezne službe, sposobne za ukrepanje ob nesrečah oziroma nenadnem onesnaženju morja z naftnimi derivati in drugimi nevarnimi snovmi na celotnem akvatoriju. Zmogljivosti naj bi zadostovale za obvladovanje izpusta do 15 ton. Izvajanje tega programa oziroma sodelovanje pri njem se bo tudi v prihodnje usklajevalo s službami državnih organov, ki delujejo na morju.

Tudi v prihodnjem obdobju bomo izboljševali krepili glavne oblike mednarodnega sodelovanja, predvsem z dejavnostmi za preprečevanje nevarnosti in nesreč, z medsebojnim obveščanjem o nevarnostih ter posledicah naravnih in drugih nesreč, s podporo pri razvijanju in izboljšanju pripravljenosti držav za obvladovanje nesreč ter z medsebojno pomočjo ob večjih nesrečah.

Temeljna usmeritev bo zagotavljanje prispevka Republike Slovenije k razvoju sistemov za obvladovanje naravnih in drugih nesreč v regiji, predvsem v sodelovanju s sosednjimi državami in v Jugovzhodni Evropi. Prizadevali si bomo za izboljšanje mehanizma civilne zaščite EU in za aktivno vlogo v mednarodnih organizacijah ter širšem mednarodnem okolju. Pri delovanju v posameznih mednarodnih okvirih se bodo upoštevale te naslednje usmeritve:

- zagotovljena bo nadaljnja aktivna vloga Republike Slovenije v regionalnih pobudah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Za delovanje Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za Jugovzhodno Evropo (DPPI SEE) bo Slovenija prispevala letno članarino ter aktivno sodelovala pri oblikovanju smernic delovanja pobude in v skupnih projektih ter prenosu znanja in izkušenj državam članicam pobude. V projektu izobraževanja in usposabljanja za varstvo pred nesrečami bo prednostno izvajala usposabljanja za različne reševalne sestave za izboljšanje operativne pripravljenosti na nesreče v regiji JVE ter izobraževanje s področja zmanjševanja tveganj za nesreče. Zagotovljeno bo sodelovanje v Alpski konvenciji, in sicer v platformi za naravne nesreče, znotraj Jadransko-jonske pobude pa pri aktivnostih na področju varstva pred gozdnimi požari;
- nadaljevalo se bo sodelovanje v vseh elementih mehanizma EU na področju civilne zaščite (informacijsko-komunikacijski sistem, izboljšanje pripravljenosti, izvajanje usposabljanj in udeležba na njih idr.), posebej pa pri implementaciji določb mehanizma, ki se nanašajo na ocene tveganj in zmogljivosti za obvladovanje tveganj ter na prostovoljni nabor zmogljivosti in izvajanje sektorskih predpisov. Skladno z zmogljivostmi bomo zagotavljali sodelovanje v mednarodnih reševalnih intervencijah mehanizma civilne zaščite EU za pomoč državam ob večjih nesrečah;
- prednostno področje bosta pridobivanje in izvedba EU-projektov iz različnih finančnih okvirov, katerih namen je: prispevati k razvoju slovenskega sistema varstva pred nesrečami, krepitev čezmejnega sodelovanja ter podpora državam kandidatkam in morebitnim kandidatkam ter krepitev mehanizma civilne zaščite EU in izvajanje skupnih ukrepov na ravni EU;
- znotraj OZN bo poudarek na izvajanju Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganj nesreč za obdobje 2015–2030, ki določa štiri prednostna področja za doseg večje odpornosti družbe na naravne nesreče. Slovenija bo nadalje izvajala obveznosti po Konvenciji o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč ter po drugih konvencijah OZN ter spremljala in uresničevala smernice OZN za zagotavljanje mednarodne reševalne pomoči. Za izboljšanje operativne pripravljenosti sil za zaščito in reševanje se bodo nadaljevale aktivnosti za uveljavitev smernic za zagotavljanje mednarodne reševalne pomoči;
- nadaljevali bomo aktivnosti na področju civilno-kriznega načrtovanja v Natu, ki se navezujejo na področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- Center za obveščanje Republike Slovenije bo zagotavljal ustrezne kakovostne storitve kot točka za stike za medsebojno obveščanje držav znotraj EU, Nata, OZN, Mednarodne agencije za atomsko energijo, regionalnih pobud in znotraj dvostranskih sporazumov o nevarnostih nesreč ali o večjih nesrečah;

- skladno s Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah bomo še naprej sodelovali v mednarodnih reševalnih operacijah oziroma intervencijah na podlagi dvostranskih dogovorov oziroma prek mednarodnih mehanizmov za usklajevanje pomoči, predvsem mehanizma civilne zaščite EU, usklajeno s sistemom OZN za odzivanje na nesreče. Pomoč se daje na podlagi zaprosila prizadete države in skladno s smernicami OZN, po načelih solidarnosti in prostovoljnega dajanja pomoči, upoštevajo se potrebe prizadete države, spoštujejo se humanitarna načela, bistvena sta takojšnje ukrepanje in učinkovitost pomoči, ob upoštevanju zmogljivosti Republike Slovenije;
- spodbujali bomo raziskave in razvoj na področju podnebnih sprememb.

11 URESNIČEVANJE IN DOPOLNJEVANJE RESOLUCIJE

Uresničevanje te resolucije bo neposredno in prek pristojnih delovnih teles spremljal Državni zbor Republike Slovenije in jo, če bo treba, dopolnil.

Za uresničevanje te resolucije Vlada Republike Slovenije sprejema letne načrte varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Št. 212-07/16-5/7

Ljubljana, dne 22. novembra 2016

EPA 1462-VII

Državni zbor

Republike Slovenije

dr. Milan Brglez l.r.

Predsednik